Leto XLVII. - Štev. 5 (2326) - Četrtek, 2. februarja 1995 - Posamezna številka 1400 lir

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%
Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978
Podurednistvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE | GORIZIA
TASSA RISCOSSA | ITALY

NAŠ UVODNIK

Vendar peti on ne jenja

Pomislimo, takole za šalo in malo tudi zares, koliko so se stvari od Prešernovih časov pa do danes spremenile. Ali še velja njegov verz: »Slep je, kdor se s petjem vkvarja,« in nadaljevanje tega verza: »Kranjec moj mu osle kaže...«Ali pa tale »:... on (umetnik, pesnik) živi, vmrje brez d'narja.« In razmislimo še, kaj bi se danes dogajalo s Prešernom, če bi se spet drznil zganjati svojo romantiko in svoj idealizem! In to v času vedno hujšega prakticizma in v času, ko so se trgovci, »naravni« nasprotniki poetov in poezije, razmnožili kot gobe po dežju. Pa v času, ko je postal smisel življenja »en dober, super moderni avto.« In še v času, ko se v vesoljnem slovenskem prostoru proda komaj tisoč knjig kakšne naše uspešnice. Le kaj bi počel Prešeren danes, ko cilj (poslovna uspešnost) posvečuje sredstvo? In ko se uspešnost za vsako ceno blagoslavlja in favorizira. Ko brat ne zaupa bratu in oče ne sinu. In zdaj, ko se pred zapeljivo in še kako grešno (!) Evropo obnašamo kot otroci pred stricem, ki jim ponuja bonbon, za ritjo pa drži figo.

O, veliki čas! Čas, ko smo naše velmože (tudi Prešerna) dali na tolarje in jih na ekranih oživili, da delajo reklamo za pridobitnike. Torej čas, ko je že vse do kraja zmanipulirano in obrnjeno na glavo. Le kaj bi počel veliki Prešeren, romantično zaljubljena duša, sredi vsega tega? Bi še pisal poezijo? Bi še pesnil zaljubljene sonete? Bi še polagal na oltar svojega naroda bisere duha, pa čeprav bi jih sproti frcali v koš za smeti?

Seveda, prav to bi počel. In to tudi dela, nepoboljšljiv sanjač, »inkarniran« v mnogih izmed nas, ki smo še vedno zaljubljeni v Lepoto, v sij nebeški, in imamo v gumbnici prepoznavni znak vseh sanjačev: Cankarjevo krizantemo.

Ker torej Prešeren, kljub krutosti časa, še živi in še ljubi, ni razlogov za žalosti in obup. Kajti ta čas najbrž ni nič boljši in tudi nič slabši od onega okoli leta 1830! Vse se ponavlja v vedno novih variantah in vse je tako, kot mora biti... Prešernov nagrobnik v Kranju še stoji postrani, še ga razjeda smog in čez njegov grob se še vedno vozijo mulci z mopedi in čez korakajo pešci. Tisti njegov pompozni spomenik pred kranjskim gledališčem je še zmerom spačen, v nogah skrajšan, preščipnjen, in Prešernove nagrade se še vedno podeljujejo nadvse slovesno, v denarni vrednosti pa tako bedno, da pravi poslovnež še s prstom ne bi mignil za tolikšno vsoto. Vidite, vse je v skladu z globino in močjo naših src in našega duha.

Toda, kljub temu: »... peti on ne jenja.«

Marjan Tomšič
nagrajenec iz Prešernovega sklada leta 1992

Ljubite Prešerna!

(Oton Župančič 7. marca 1926 mariborski mladini)

Prešerna ljubiti se pravi ljubiti lepoto in resnico in pravico; ljubiti slovenstvo brez šovinizma in ljubiti človeštvo in vse narode brez hlapčevstva in poniževanja; enak z enakim. Prešeren s svojo visoko knjigo, ki govori o človekoljubju, o bratstvu vseh narodov, nam je pridobil pravico stati v krogu kulturnega človeštva kot majhen, a ne brezpomemben član. Pomnite to vi, ki vas je usoda postavila na periferijo slovenstva.

Ljubiti Prešerna se pravi ljubiti svobodo misli in besede, svetovnega nazora in vere. Kdor se drži Prešerna, se drži prave mere in jasne harmonije, odmeta vnanji nakit, zavrača frazo in mu je samo do jedra.

Spoštovati Prešerna-pesnika in Prešerna-človeka, se pravi spoštovati človeško bedo in spoznati pomen in potrebo trpljenja za idejo. Prav pojmiti Prešerna, se pravi pojmiti sebe in vzeti svojo usodo nase, pa naj bo še tako bridka, jo preizkusiti do zadnjega grenca in jo premagovati v pokorni službi vseobčega življenja. Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoje verno in vdano služi narodu in človeštvu, je lahko vsak najmanjši izmed nas.

Zato še enkrat: Ljubite Prešerna!

Novičarjam

Jât, rokomávh govorí jêzik drúgim neuméten,
márska po hlévi diší tvôja beséda, kmetávs!
Lépši biló bi berílo novíc rokodélsko-kmetíjskih,
ako rokovnjáške in mánj bi kmetávske bilé.

Prešeren in Slomšek

(dr. F. Koblar, Dejanje 1941, št. 1)

Sto in štirideseto leto se je dopolnilo, ko se je v Ribičevi hiši v Vrbi rodil največji sin slovenskega naroda, France Prešeren. Nekaj dni prej se je na drugem koncu naše domovine, na Slomu pri Ponikovi, rodil Anton Slomšek. Njega je Previdnost namenila, da bodi posvetitelj, učitelj in svetnik svojega naroda; Franceta Prešerna je ista Previdnost namenila, da bodi prerok, glasnik in poveličanec v svojem narodu. Čudovit je ta dvojni namen in pomen. Prvi je živel v nedolžnem veselju in modri gorečnosti, vdan časti božji, dušnemu in telesnemu blagru slovenskega ljudstva, drugi je sprejel nase ves nemir, nered in trpljenje, a iz trpljenja je dal svojemu narodu vrednote, v katere je dahnila sama božja lepota; v njih se je razodel duh, ki ureja človeka v občestvo dobrih ljudi in ga dviga iz teme k luči, kar je zadnji namen tostranskega življenja. Anton Martin Slomšek je podoba služabnika božjega, France Prešeren podoba borečega se človeka; božja in človeška sila se v njem bijeta zato, da se na novo razodenejo stvariteljske sile in da še bolj čutimo, kaj je resnica in prostost. In to je skrivnost velikih ljudi: iz svojega nereda in nesreče, iz nereda in krivic svojega časa grade v novih podobah red in odkrivajo resnico, osvobajajo nas zgrešenih človeških postav in urejajo k boljšemu in lepšemu.

Vsak otrok je dar

Nedelja, 5. februarja:
Dan za življenje

Italijanski škofje so ob vsakoletnem Dnevu življenja objavili tradicionalno poslanico, v kateri uvodoma ugotavljajo, da je ta dan priložnost za razmišljanje o vrednosti vsakega človeškega življenja. Obenem je tudi priložnost, da bi vse opozorili na dolžnost, da življenje sprejmejo, verujejo in ga spremljajo v njegovi rasti. Ob koncu mednarodnega leta družina hoče ta poslanica poudariti globoko vez med življenjem in družino. Obenem hoče tudi potrditi popolno soglasje s svetim očetom, ki z neuničljivo ljubeznijo in preroškim duhom spodbuja in krepi zavest človeštva v odnosu do bistvene vrednote življenja.

Letošnje razmišljanje obravnava veliko nalogo, ki jo Bog zaupa staršem, ko jih jemlje kot sodelavce svoje stvariteljske in očetovske ljubezni in kot tolmače v posredovanju človekovega življenja.

Italija je s svojim povprečjem rodnosti dejansko na repu svetovne lestvice, v naših krajih in s tem tudi pri naši manjšini smo verjetno tudi krepko pod tem povprečjem. Tudi v Sloveniji stanje ni boljše.

Poslanica uvodoma ugotavlja, da danes ni tako otipljivo in se vsem ne zdi več tako očitno kot v preteklosti, da predstavljata materinstvo in očetovstvo za oba zakonca dogodek izrednega pomena in lepote.

V zelo kratkem času smo bili priče hudega padca rojstev. Mnogi zakonci se ne zavedajo tega ali pa so se v to vdali ne zaradi stvarnih težav, kolikor bolj zaradi neke prevladujoče miselnosti, ki sili bolj v varljivo obrambo svojih interesov kot pa v dajanje samih sebe. Ko se odločamo, da bomo dali življenje novemu otroku, se moramo vprašati, kako pojmujemo življenje. Vsakemu človeku, ki pride na svet, moramo priznati osebnost, to je »edino bitje, ki ga je Bog hotel zaradi njega samega« (Gaudium et spes, 24). Svojo vrednot nosi v samem sebi že zato, ker obstaja. Te vrednosti torej ne dobiva od drugih ljudi, ni odvisna od njegovega zdravja ali njegovih sposobnosti, niti od njegovega morebitnega bogastva ali družbenega stanja, v katerem je. Ko se zakonca odločata, da bosta postala mati in oče, opravljata nesebično dejanje ljubezni, ki ne pomeni izbiranja, temveč pripravljenost sprejemati, kar prihaja.

Če si otroka ne želimo zaradi njega samega, temveč le kot predmet - ker nam bo lahko koristil ali nam dal kakršnokoli prednost - radi s prvim otrokom odlašamo, omejujemo število otrok in se jim dostikrat sploh odpovemo. Isti logiki sledimo, ko se v trmastem iskanju otrok zatekamo k umetnemu spočetju in še bolj, ko se odločamo za splav in uničimo otroka že v materinem telesu, kar pomeni, da hočemo do dna zanikati absolutno vrednost človekovega življenja in dostojanstvo ženske. Take izbire so moralno negativne, toda to še ne pomeni zanikati težav, nemira in trpljenja, ki jih zakonci morajo premagovati z rojevanjem otrok in njihovo vzgojo. To so težke materialne in moralne obveznosti. Toda zakaj smo pozabili na veliko notranjo moč, ki jo dobimo, če se znova obrnemo k božji previdnosti? Dobro, ki ga dobivamo z otroki, je veliko, presenetljivo in polno milosti. Starši dobivajo otroka kot dar Boga, ki jih je poklical, da sodelujejo z njegovo plodno ljubeznijo.

Razmišljanje o otroku, ki se rojeva, nam daje priložnost, da z začudenjem in hvaležnostjo odkrijemo božji načrt, ki hoče, da sta pri tem soudeležena mož in ženska - enaka in obenem različna - povezana v pogodbi nerazvezljive ljubezni, ki jo priznavata tako Cerkev kot družba. Zakonska zveza je tisti pravi pogoj, ki omogoča opravljanje velikega poslanstva staršev za varnost, rast, vzgojo ter človeško in krščansko zorenje otroka.

Obenem pa je treba tudi poudariti absolutno vrednost vsakega rojevajočega se življenja, tudi če bi bilo spočeto zunaj zakona ali zunaj zakonite družine. Tudi to je uresničevanje besede božje ljubezni in je nosilec upanja, zato zasluži vse spoštovanje in vso možno ljubezen. Tudi zakonski pari, ki jim ni dano imeti lastnih otrok, lahko postanejo starši s posvojitvijo zapuščenih otrok in sirot, kar jim daje možnost velike duhovne plodnosti, predanosti in službe v korist cerkvenega, kulturnega in družbenega življenja.

Italijanski škofje na koncu pozivajo krščansko skupnost, naj bo pripravljena v vsakem trenutku pomagati rojevajočemu se življenju, ki se znajde v težavah; oblasti pa vabijo, naj s pravilno družinsko in socialno politiko poskrbijo, da bo družina, še posebno mlada, deležna konkretne solidarnosti.

Škofje končno izročajo svojo poslanico molitvi vernikov in razmišljanju vseh tistih, ki se zavedajo, kako velik čudež lepote je rojevajoči se otrok. SP

Moč predsodka

Ste že kdaj razmišljali o tem, kakšno moč ima predsodek?

Mojemu prijatelju je bil zelo všeč film o galebu. Film mu je odkrival nova obzorja. Spominjam se, kako mi je večkrat navdušeno pripovedoval o njem. In kaj se je zgodilo? Ko sem ga nekega dne vprašal, če se mu zdi primerno, da bi ta film priporočil mladini, je ostal brez besed. Njegova drža se mi je zdela nenavadna. Pozneje mi je pojasnil, kako je govoril o omenjenem filmu svojim vrstnikom in kako je nekdo pripomnil: »Ti si navdušen nad tem filmom, ker ne veš, koliko galebov so pobili pri snemanju.« Prijatelj je po taki pripombi ostal slabo. Na omenjeni film je začel gledati z odporom. Nič več mu ni govoril o lepoti in življenju, ampak samo še o smrti in trdosrčnosti človeka. Ustvaril si je podobo, ki mu je onemogočala, da bi mu film še govoril.

Kaj je pravzaprav predsodek? Gre za posebno mnenje ali podobo, ki jo ustvarim o nekom ali nečem in mi je v oviro, da bi gledal na človeka, na stvari ali dogodke bolj celostno. Ne gre za nekaj, kar širi obzorje, ampak za nekaj, kar ga oža.

Koliko predsodkov imamo ljudje drug o drugem! S predsodki živimo en dan, en teden, en mesec ali celo eno leto. O določenih ljudeh, dejanjih in stvareh imamo predsodke več let ali celo življenje. Ko bi ljudje vedeli, koliko škode si delamo s tem! Za koliko smo prikrajšani! Ko bi se tega zavedali, bi se jih mogoče bolj izogibali.

V naših pogovorih je zanimivo tudi to: ko nam kdo navdušeno govori o kom ali o čem, ga večkrat, navadno nehote, prikrajšamo za tako veselje rekoč: »Ti tega človeka ne poznaš. Moral bi ga videti, kakšen je s sodelavci, kakšen odnos ima do svoje žene in svojih otrok itd.« Menim, da je dobro, da smo pazljivi, ko izražamo določena mnenja, kajti z njimi lahko naredimo več slabega kot dobrega, pa čeprav gre včasih tudi za delne resnice. Posebno odgovornost imajo pri tem tisti, ki uživajo vgled in zaupanje pri ljudeh, kajti z določenimi mnenji lahko omogočijo nastanek veliko različnih predsodkov.

Zakaj taka pazljivost? Zato, ker ustvariti predsodek npr. o človeku pomeni zapreti pot do njega, postaviti ločilno steno, se oddaljiti od njega, ga osamiti. Zato je skoraj enako, kot če bi bil človek zame mrtev. Poleg tega: pot, na kateri se nekdo osvobodi določenega predsodka, je lahko zelo težka in dolga.

Določena mnenja, ki jih dajemo o drugih, so lahko tudi resnična, vsekakor pa ne zajemajo vse resnice o človeku; še toliko bolj, če gre za slabe stvari. Mogoče je zanka tudi v tem: kadar gre za delne resnice, se čutimo opravičene, da ohranjamo predsodke.

V svetopisemski zgodbi o Samarijanki vidimo, kako Gospod dovoli, da ga žena ljubi, ko ji pravi: »Daj mi piti!« Ta žena po vsej verjetnosti ni bila na dobrem glasu. Kljub temu Gospod zaupa vanjo. Zaupa ji, da lahko stori nekaj dobrega. To je znamenje, da Gospod nima predsodkov o njej kljub temu, da pozna njeno življenje.

Ivan Hočevar

Kam nas bo privedla divja epruveta?

18. januarja je znana revija Revue de l'Academie americaine objavila dosežke zanimive raziskave, ki sta jo izvedli dve ekipi francoskih raziskovalcev, prof. Auroux-a in Pierre-a Roubestoux-a. Že več časa sta si postavljala vprašanje: ali smo gotovi, da je umetno oplajanje, ki se doseže s tehniko zamrznitve in nadaljnje razmrznitve zarodkov, brez vsakega tveganja ali nevarnosti za človeka?

Ekipi sta začeli z raznimi poskusi z mišmi, da bi ugotovili, kakšne posledice ima ta postopek na miši. Kakšen je bil zaključek? Raziskovanja so dokazala, da take tehnike lahko privedejo do hudih in nevarnih posledic, čeprav omejenih, za nadaljnji razvoj posameznika.

Predsednik središča za oplajanje prof. Jalbert priznava, da ne smemo zanemarjati dosežkov teh poskusov ter moramo nadaljevati z drugimi sesalci.

Začeli so v zootehniki, ko so hoteli izboljšati vrsto goveda. Posrečilo se jim je odkriti, da je zarodek teleta, ki so ga shranili 193 stopinj pod ničlo, ohranil nespremenjeno svojo vitalnost tudi potem, ko so ga po daljšem času razmrznili in z njim oplodili kravo. Dosegli so velik uspeh. Na tak način so veliko izboljšali vrsto goveda in začeli s pravo industrijsko produkcijo, novo pasmo so izvažali iz Evrope v svet, posebno na Japonsko.

Z enakim postopkom je prof. Testart dal življenje deklici Amandine. Kakor so dosegli s kravo, tako jim je uspelo s človekom. Primerjava zveni sicer nekam čudno, in vendar je realna. Nekateri so sprejeli ta uspeh kot izredno pomemben dogodek in ga kot takega poveličevali.

Toda prav kmalu se je sam Testart streznil in se uprl zlorabi tega postopka; postal je nasprotnik lastne pogruntavščine in odločno nastopil proti zlorabi, ki je spravila v nevarnost integriteto genetske dediščine. Posebno se je uprl selekciji zarodkov, ki bi dejansko pomenila poskus rasne selekcije, kakor si jo je zamislil Hitler.

Od leta 1984 je postal postopek zamrznitve zarodkov zelo razširjena praksa: samo v Franciji je prišlo s tako tehniko v letih 1987-92 do 500 primerov nosečnosti; v letu 1993 so francoski centri razmrznili 4000 človeških zarodkov. Ene so uporabili za spočetje otrok, ostale (večino) za raziskave ali pa so jih kar zavrgli.

Časopis Le Monde pravi, da je sedaj samo v Franciji zamrznjenih na desetine tisočev zarodkov 193 stopinj pod ničlo.

Sedaj pa se upravičeno vprašamo: ali si ni nihče postavil vprašanja o morebitni nevarnosti ali škodi takega početja?

Če zarodek prenese zamrznitev in nadaljnjo razmrznitev, pomeni, da proces razdelitve celic ni utrpel nobene škode; in vendar so nekateri mnenja, da je vse to bolj podobno stavi ali tveganju kot pa dokazani resnici. Nihče tudi ne more trditi, da

(se nadaljuje na 3. strani)

5. februar - 5. navadna nedelja

»Ne boj se! Ne bojte se!«

Živo si predstavljajmo prizor na obrežju Genezareškega jezera, ki ga je naslikal sveti Luka. Ko je Simon Peter (iz njegovega čolna je Jezus malo prej učil množice) videl čudežni ribji ulov, je padel Jezusu k nogam in rekel: »Pojdi od mene, ker sem grešen človek!« Jezus pa mu je dejal: »Ne boj se; odslej boš ljudi lovil.«

Pred desetimi leti smo dobili slovenski prevod knjige z naslovom Ne bojte se. V njej so odgovori papeža Janeza Pavla II. na sedemdeset vprašanj, ki mu jih je zastavil francoski spreobrnjenec André Frossard. Ta je bil v Rimu 22. oktobra 1978, ko je prvi slovanski papež nastopil najvišjo službo v Cerkvi. Ob tej priložnosti so po Trgu svetega Petra v Rimu zadonele njegove zgodovinske besede: »Ne bojte se!« Frossard v uvodu svoje knjige piše: »Še nikoli se nisem čutil tako blizu evangelija kot tedaj. Kajti klic "Ne bojte se!" je nedvomno veljal svetu, v katerem se človek boji sočloveka, boji se življenja prav tako ali še bolj kot smrti, boji se slepih sil, ki ga uklepajo, boji se vsega in ničesar, včasih celo lastne bojazni. Hkrati pa je bil ta klic spodbuda, ki jo ob zori krščanstva daje učenec svojim bratom, poklicanim, da postanejo pričevalci.«

Papež Janez Pavel II., »mož leta 1994«, ki sredi divjih tokov našega norega sveta stoji trdno na skali Resnice in kaže pravo smer, v svoji knjigi Prestopiti prag upanja, »uspešnici leta 1994«, svoj klic »Ne bojte se!« povezuje z dogodkom iz evangelija te nedelje. »Česa se nam ni treba bati?« vprašuje papež. »Ni se nam treba bati resnice o nas samih. Peter se je nekega dne tega izredno živo zavedel in je rekel Kristusu: »Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek.« Mislim, da Peter ni bil edini, ki se je zavedel te resnice. To spoznava vsak človek. To spoznava vsak Petrov naslednik... Kristus je Petru odgovoril: »Ne boj se, odslej boš ljudi lovil.« Ne boj se ljudi! Človek je vedno enak. Sistemi, ki jih ustvarja, so vedno nepopolni; in toliko bolj so nepopolni, kolikor bolj je samozavesten človek. Malo dalje piše, da ta klic pomeni tudi: »Ne bojte se Boga!« in razlaga: »Neskončno popolni Bog je ne le s človekom; ampak sam je postal človek v Jezusu Kristusu. Ne bojte se Boga, ki je postal človek!«

V predzadnjem poglavju knjige papež pojasnjuje: »Zakaj se nam ni treba bati? Zato, ker je Bog odrešil človeka.« In še: »Ko Jezus pravi: »Ne bojte se!«, tega gotovo ne reče zato, da bi s tem izničil tisto, kar zahteva. Nasprotno: s temi besedami potrjuje vso resnico evangelija in vse zahteve, ki so v njem. Obenem pa razodeva, da to, kar zahteva, ne presega človekovih sposobnosti.«

Svojo kratko razlago nedeljskega evangelija je p. Franc Cerar sklenil takole: »Slišal sem praviti, da je nekdo v Svetem pismu naštel 366 krat napisano naročilo: »Ne boj se! Ne bojte se!« To je tolikokrat, kolikor je dni v (prestopnem) letu. Torej nam Bog pravi, da se nam niti en dan v letu ni treba ničesar bati. Tudi lastne grešnosti ne, če le zmoremo toliko moči, da jo priznamo.«

Silvester Čuk

Kriza nogometa ali kriza človeka?

Po umoru je osemnajstletnik šel gledat tekmo

»Čudovito znamo hliniti, da živimo v civilni državi.«

Matere zapuščajo sinove na cestah in v smetiščih. Odrasli posiljujejo otroke. Sinovi ubijajo starše, da bi bili svobodni v izživljanju. Mladi se zabavajo tako, da mečejo kamne na avtomobile po avtocestah. Mladi pobivajo mlade zaradi barve njihove kože. Linčajo jih, žive sežigajo. In mladi se pobijajo med sabo brez nobenega smisla, za goli nič, kot se je zgodilo v Genovi pred nogometno tekmo Genoa-Milan.

Ob vsaki taki novici se zgrozimo, vpijemo »škandal!«, obsojamo in... pozabimo.

To ni le navadno prestopništvo.

Iti na stadion z nožem ni le navadno prestopništvo. Je namen zlega dejanja. Je premeditacija. Je priprava na zločin: miselna, materialna in čustvena priprava. Je skupinska organizacija zločina. Izvesti zločin nasprotnika pred tekmo pomeni izzvati in sprožiti masovni nagon maščevanja. Pomeni zavestno in hote razgreti že itak evforične strasti razvpitih »navijačev«. To se je v nedeljo tudi zgodilo. Genova je bila do dveh ponoči dobesedno v vojnem stanju. To je bila enodnevna civilna vojna. In vse to zakaj? V čigavem imenu? V imenu nasprotnih antagonističnih ekip? V imenu dveh različnih športnih zastav? V imenu lokalpatriotizma dveh različnih mest? Ne, to so le pretveze, nesmiselne pretveze za še bolj nesmiseln kriminal, ki ni bil le stvar nekaterih posameznikov - kriminalcev: vanj so bile aktivno vpletene cele množice ljudi.

Ne, to ni več le navadno prestopništvo.

Nogomet je soodgovoren.

Nogomet je soodgovoren, ker je preobremenjen z neizmernimi ekonomskimi interesi, da bi lahko bil po meri človeka in ker ga upravljajo nekateri neodgovorni in koristoželjni ljudje. To je v nedeljo dokazal tudi predsednik italijanske nogometne zveze Matarrese. Hladnokrvno je dejal, da »ta dogodek itak nima kaj opraviti z nogometom, saj se je dogodil izven stadiona.« Predsednik nogometne zveze, ki v izjavi za javnost ne premore niti malo človeškega usmiljenja do prizadete družine, ki ne premore ganjenega spomina na mlado žrtev in ki se ne zgraža nad tovrstnim nasiljem, ampak postavlja na prvo mesto samoobrambo nogometnega podjetja, ne more ne biti soodgovoren pri tem, kar se je zgodilo v nedeljo.

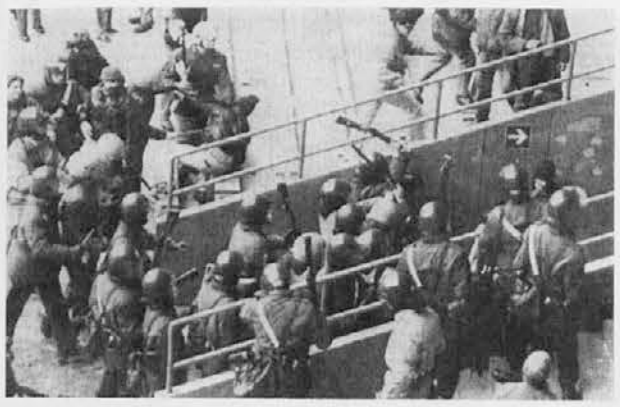

Nogomet je soodgovoren, ker državne in krajevne organizacije še naprej tolerirajo društva »ultrasov«, skrajnežev, ki ščuvajo mlade k nasilju kljub temu, da je bilo do danes v Italiji že šest tovrstnih smrtnih žrtev in na stotine oz. tisočine ranjencev. Podpirajo jih, namesto da bi jih ustavljali. Plačujejo jim listke za gostovanja v drugih mestih, namesto da bi jim prepovedali vstop v stadione.

Do danes niso še nikdar prekinili tekme ali prvenstva zaradi nasilnih dejanj, ker mora podjetje pač obratovati, zato pa se predstava ne sme prekiniti. In zaradi tega je soodgovorno podjetje nogomet in ne sam nogomet. Nogomet je samo lep šport.

Včeraj in jutri.

Spomnil sem se na tekmo Inter-Napoli, ki je potekala 20. februarja lani. V milanskem stadionu sta visela dva ogromna napisa: »Stop ai bombardamenti a Sarajevo - Facciamoli a Napoli« in »Napoli come Sarajevo«. Takrat ni nihče protestiral, nihče se ni zgražal nad tolikšnim pomanjkanjem najosnovnejšega civilnega in občečloveškega okusa.

20. novembra lani so na stadionu v Bresci zabodli kvestorjevega namestnika tega mesta. Med aretiranimi je bilo tudi znano ime, 37-letni Maurizio Boccacci, ustanovitelj gibanja »Movimento politico occidentale« in avtor številnih tekstov, ki zanikujejo obstoj holokavsta. Večkrat je govoril na raznih tv-oddajah. Imajo ga za ideologa italijanskih naciskinov.

Napisa v Milanu nista bila tekmovalna ironija.

V nedeljo se bo kolo italijanskega športa ustavilo. Simbolično. V premislek. V opomin. Da ne bi pozabili na to, da je tudi osemnajstletni morilec le žrtev. Da so žrtve tudi vsi tisti, ki so v nedeljo »ovenčali« smrt 25-letnega Vincenza Spagnola s še dodatnim nasiljem.

Te žrtve sodobnega nesmisla nas opozarjajo pred strahotno duhovno praznino, ki vlada v današnji družbi in v dušah mnogih, premnogih zapuščenih mladih oseb. Opozarjajo nas pred praznino, ki prinaša nesmisel, norost in smrt.

Damjan Hlede

Teden v Italiji v znamenju presenečenj

V vladi ali na Kvirinalu, med strankami ali v sodstvu, v Italiji se vedno kaj dogaja. Pretekli dnevi so prinesli napovedani razpust misovskega gibanja in nastanek Nacionalnega zavezništva. Fini se je elegantno otresel fašističnih oblačil in pri tem sprožil nekaj solz med nostalgiki črnih srajc. Formalno se je odpovedal fašistični preteklosti in rasizmu ter zaprisegel na demokratični red. Veliko večino svojih je prepričal, da je ta, za njih boleči, korak potreben na poti proti oblasti. Tako se je odpovedal socialni usmerjenosti in se odločil za buržujsko-liberalno usmeritev. Nekaterim to zadostuje, mi pa ne moremo biti mirni ob Finijevem naskakovanju oblasti. Če je v prvi Berlusconijevi vladi stal mirno v ozadju in čakal na priložnost, si lahko pričakujemo, da bo v drugi zahteval veliko več. Tako bo uveljavil tisto aroganco, ki jo je v zadnjem letu komaj zadrževal. To misel potrjuje tudi ena izmed resolucij, odobrenih ob razpustu misovskega gibanja, ki obvezuje novo stranko, da se bo zavzemala za uveljavljanje ostrejše italijanske politike do Slovenije in Hrvaške.

Vse pa kaže, da je Fini prepričal tajnika Ljudske stranke. Kljub temu, da so ga - kot gosta na kongresu - glasno izžvižgali, je Rocco Buttiglione govoril o možnem sodelovanju z Nacionalnim zavezništvom, kot da bi kongresne resolucije lahko v jedru preoblikovale dosedanjo skrajno desnico. Že ta možnost spravlja tajnika Ljudske stranke v spor z ustanovnim kongresom, ki je določil, da s fašisti ni sodelovanja.

Buttiglione hoče verjetno vstopiti v sredinsko - desničarsko koalicijo zato, da bi pridobil nazaj glasove, ki mu jih je pobral Berlusconi. S Finijem - zaveznikom bi lahko prinesel okoli Berlusconija. Očitno je, da še sanja o veliki KD, ki je ni več, ker je neponovljiva, kakor so neponovljive razmere, v katerih je nastala. Takrat je služila kot jez proti komunistični nevarnosti, s padcem zidu pa je ta funkcija padla in povsem naravno je bilo, da je prišlo do takega razvoja, čeprav je res, da so ga močno pospešile velike afere, ki so pokopale tudi socialiste. Stranka, ki združuje katoličane, je lahko le socialno usmerjena ljudska stranka, kakor si jo je v Italiji zamislil Luigi Sturzo. Taka stranka pa lahko doseže največ 20 -raje manj- odstotkov glasov, nikoli pa ne 40 ali več, kot je bila vajena v dobrih časih.

Buttiglionejev namig je sprožil pravi vihar v stranki, ker je levica trdno odločena, da bo šla raje svojo pot, kot da bi sledila takemu načrtu.

Nekatere kroge pa je sedanji tajnik naglo pridobil zase, če so se bivši demokristjani v Trstu hitro izneverili levosredinskemu zavezništvu in se spečali z Listo za Trst, da bi preprečili izvolitev predstavnika Slovenske skupnosti Petra Močnika za podpredsednika občinskega sveta. Vsako zavezništvo je možno, če lahko preprečiš tudi majhno priznanje ali zadoščenje slovenski skupnosti. Kako daleč je duh leve sredine iz 70. let, ko so najprej Hreščak, potem Dolhar in Lokar lahko bili celo odborniki na tržaški občini!

- S

... divja epruveta

(nadaljevanje s prejšnje strani)

zamrznitev nima nikakršnih posledic.

Toda ne moremo se ustaviti le pri uspehu rojstva; preveriti je treba tudi nadaljnjo življenjsko dobo do starosti.

Analizo življenja do starostne dobe so nekateri francoski raziskovalci opravili na 350 miših in jih razdelili v dve skupini: v eno naravno spočete, v drugo pa spočete v epruveti.

Opazili so drugačen razvoj čeljusti, še večjo razliko pa v vedenju in različnem načinu čutnega dojemanja.

Obe skupini miši so večkrat preizkusili, katera bo najprej našla skrito posodo s sladkim mlekom. Razlika med eno in drugo je bila velika: nenaravno spočete miši so bile bolj počasne. Ob koncu življenja, sicer enako dolgega, so bile miši, spočete v epruveti, za 11% debelejše od naravno spočetih.

Raziskovalci niso proti zamrznitvi človeških zarodkov. Lahko se bo zgodilo, da se pri človeku ne bo ponovilo, kar se je dogajalo z mišmi; toda prof. Aroux je mnenja, da moramo biti veliko bolj previdni kot do slej.

Spoznajmo, kaj se dogaja v znanosti, da bomo v pomoč človeški vesti. Naj vest vodi znanost zato, da bo postalo človeško življenje najdražja vrednota.

g.s.

POGLED V SLOVENIJO

Možnosti in pričakovanja za izboljšanje odnosov z Italijo

Politika je posebna znanost in deluje po svojih zakonitostih, v katerih so pomembni zgolj interesi. Potem ko sta si predsednik vlade in obenem predsednik Liberalne demokracije Slovenije, to je največje politične stranke, dr. Janez Drnovšek ter bivši zunanji minister in predsednik stranke Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle izmenjala veliko obtožb, pretežno o odnosih med Slovenijo in Italijo, in ob tem izjavila, da sta tudi osebno sprta, se je izvedelo, da sta se po sporu zaradi znane oglejske deklaracije večkrat sestala in se dogovarjala o nadaljnjem sodelovanju obeh strank. Oba sta pač realna in odgovorna politika. Premier Drnovšek se zaveda, da bi brez sodelovanja krščanskih demokratov v vladni koaliciji slednja bila neučinkovita ter v očeh mednarodne javnosti in tujih držav nezanesljiva in premalo demokratična. Krščanski demokrati pa so spet samozavestni in dejavni, saj so na nedavnih lokalnih volitvah med vsemi strankami dosegli največji uspeh. Prvi rezultat takih ocen in spoznanj je bil sporazum o dveh novih ministrih v slovenskih vladi. Krščanski demokrati so »minirali« kandidatko za novo zunanjo ministrico, časnikarko in komentatorko osrednjega slovenskega dnevnika, ki je sicer uživala veliko simpatij in podpore v javnosti, Mojco Drčar-Murko. Očitno so ji zamerili njena stališča in poglede, ki so bili kritični do pogajalskih izhodišč z Italijo, ki jih je v Ogleju zastopal Lojze Peterle. Po človeški plati gre Janezu Drnovšku zameriti, da je v občilih in izjavah hvalil omenjeno kandidatko za novo zunanjo ministrico, potem pa jo je pustil na cedilu ter se je odločil za kandidata, ki ga prej nihče ni predvideval. Toda predsednik vlade je ravnal kot pragmatik in politik. Z Lojzetom Peterletom sta se očitno dogovorila za rešitev, ki upošteva koristi in težnje obeh strank oziroma partnerjev. Novi zunanji minister je postal Zoran Thaler, funkcijo predsednika parlamentarnega odbora za mednarodne odnose pa bo prevzel Lojze Peterle.

Posebej nas zanima ocena o Thalerju kot domnevnem »jastrebu« v slovenski zunanji politiki. V preteklosti je bil sicer pogosto mladostno neučakan (star je komaj 33 let) in nemara premalo takten in občutljiv pri obravnavanju mednarodnih zadev. Toda z izkušnjami je dozoreval in zdaj že velja za preudarno osebnost, ki ima pred seboj uspešno kariero. V njegovem portretu, objavljenem v časniku Delo, je tudi zapisano, da »Thaler že po značaju ni agresiven človek, ampak, ravno nasprotno, zadržan in umirjen. Nedvomno pa spada med tiste vse bolj številne politike in razumnike, ki polemično razmišljajo o dilemi, kako doseči idealno ravnovesje med zavarovanjem slovenske državnosti in nujnim odpiranjem v svet, še zlasti približevanjem evropskim združevalnim procesom.«

Pri takšnem poslanstvu, ki ga je Zoran Thaler v prvih izjavah po izvolitvi za novega zunanjega ministra tudi potrdil, pa bo njegov dragocen sodelavec prav gotovo Lojze Peterle. Z njima nastaja novo izhodišče in za vzdušje za začetek novih razgovorov oziroma pogajanj z Italijo, da bi lahko čimprej premostili sedanje zastoje in zaplete med državama, kar naj bi omogočilo odpravo ovir pri izvajanju postopka za pridruženo članstvo Slovenije v Evropski uniji.

V tem tedenskem pregledu bistvenih dogajanj v Sloveniji omenjamo še novost, ki se zdi pomembna v letošnjem letu, ko bodo tudi v naši državi proslavljali 50-letnico osvoboditve oziroma zmage nad fašizmom in nacizmom. Predsednik Zveze združenj borcev in udeležencev v narodnoosvobodilnem boju Slovenije Ivan Dolničar je v posebnem dokumentu, ki ga je poslal Državnemu zboru, pri oceni dogodkov ob koncu vojne (torej tudi pobojev domobrancev in drugih nasprotnikov revolucije oziroma nove komunistične oblasti) med drugim zapisal, »da pri celjenju ran, ki jih je zapustila tragična delitev med Slovenci, ne moremo mimo odnosa do dogodkov, ko so na slovenskem ozemlju pokončali množico ujetih nasprotnikov, mimo sodišč in možnosti zagovora. Borci in udeleženci narodnoosvobodilnega boja javno obžalujemo ta dejanja, ki jih obsojamo kot nekaj, kar je v popolnem neskladju z duhom narodnoosvobodilnega boja.«

Zagotovo gre za dragoceno priznanje predsednika slovenskih borcev. Polemike o proslavjanju 50-letnice zmage nad fašizmom in nacizmom pa se v Sloveniji kljub temu nadaljujejo in poglabljajo.

F.Z.

50-letnica osvoboditve Auschwitza-Oswiecima

Poljska se je slovesno spomnila 50. obletnice zloglasnih taborišč Auschwitza (Oswiecima) in Birkenaua (Brzezinke) ob prisotnosti 28 delagacij različnih držav.

Prisotni so bili tudi bivši judovski interniranci, ki pa so javno pokazali svojo nevoljo nad nekaterimi točkami programa. Elie Wiesel, bivši deportiranec in Nobelov nagrajenec, na ta dan predstavnik ameriškega predsednika, je tako začel svoj govor: »Zaprite oči in odprite vaše srca...«

Bivši ujetniki so obujali spomine natiste grozne dneve, na tiste prizore, ki so nevredni človeškega bitja. Ob lučkah, ki so svetile na spomeniku in so jih prižgali zastopniki različnih držav, so se bivšim jetnikom v spominu predstavile v peklenskih zubljih nepregledne procesije mož, žena, otrok do peči, procesije ob ledenih nočnih urah, grozota ljudi v popolnem ponižanju, obup mater, vzdihovanja in molitve obsojencev, jok otrok...

* * *

27. januarja 1945 popoldne so vojaki ruske armade odprli vrata zloglasnih barak in našli še nad 7000 ujetnikov, ki so bili bolj podobni črvom kot ljudem... Zunaj, na ledeni zemlji, pa je bil še velik kup trupel - človeških okostnjakov, ki jih nacisti niso utegnili pokopati...

* * *

Zvrstili so se govori različnih predstavnikov. Povzemamo nekaj misli:

»Petsedet let po osvoboditvi lagerja Auschwitz-Birkenau smo se zbrali zato, da se spomnimo največjega zločina zgodovine...«

»Ta grozni kraj, simbol vseh pokopališč na svetu, kjer so bile pokopane nedolžne žrtve, naj nas nauči, da nasilje in umor ničesar ne rešita...«

»Tukaj smo tudi zato, da se spomnimo, da je v Evropi v teku etnično čiščenje; to je za vse nesprejemljivo...«

»Shoah ali holokaust je bil svojevrsten dogodek; ne smemo si domišljati, da je enkraten po definiciji in za vedno kot neponovljiv dogodek za vedno in do konca časov.«

Predstavniki različnih veroizpovedi so molili za žrtve nasilja in zato, da bi se kaj takega več ne ponovilo.

* * *

Tu je izgubilo življenje največ Judov - pravi genocid - a tudi veliko ostalih, med katerimi so bili Slovenci, Hrvati in Srbi...

* * *

Poljsko so nacisti prisilili, da je postala sedež najbolj številnih lagerjev, ker je bilo tedaj na njenem ozemlju največ evropskih Judov. Leta 1939 so bili med 39 milijoni Poljakov kar 3 milijoni Judov.

* * *

V zvezi s tem dogodkom je milanski kard. Martini izjavil za Vatikanski radio: »Kristjani imamo do Judov tri obveznosti: zadostiti za prezir v preteklosti, boriti se proti sedanjemu antisemitizmu in naučiti se ljubiti judovski narod... V 2000-letni zgodovini krščanstva moramo priznati tudi nekatere krivde, posebno v odnosu do Judov, predsodke, občutke nespoštovanja, prezira, kar je pripomoglo k emarginaciji tega ljudstva. Za tako zadržanje se moramo oprostiti... Potrebno je globoko poznanje, ki naj privede do spoštovanja, občudovanja, ljubezni do vsega, kar ta narod nosi v svoji tisočletni tradiciji...«

* * *

Papeževe besede iz okna njegovega študija v nedeljo opoldne:

»Nikoli več antisemitizma! Nikoli več preobjestnosti nacionalizmov! Nikoli več genocidov! Tretje tisočletje naj prinese dobo miru in spoštovanja med narodi... V lagerjih so med tolikimi nedolžnimi žrtvami različnih narodov doživeli holokaust sinovi judovskega naroda, ki jim je nacistični režim programiral sistematično uničenje, ki je bilo prava zatemnitev razuma, vesti in srca... Spomin na zmago tistega zla nas napolnjuje z globoko grenkobo in bratsko solidarnostjo z ljudmi, ki nosijo neizbrisno sled tiste tragedije... Naše dneve označujejo nova nasilja. Bog ne daj, da bi jutri zopet objokovali nove Auschwitze teh let. Molimo in delajmo za to, da se kaj takega ne zgodi.« **d.j.**

Davidova zvezda še krvavi

V prejšnjem tednu je spomin stare in obtežene Evrope poromal v čas pred 50 leti. Romanje spomina in obenem romanje sramu. Skesano je obstal pred črno luknjo evropske zgodovine.

Bodisi Nemci kot Judje imajo danes - zavestno ali podzavestno - skušnjavo emotivno manipulirati javno mnenje. Zaznamovani so eni z občutkom krivde, drugi z viktimizmom. Dialog je zaradi teh drž zelo težak, omejen in neplodovit.

Odpuščanje... Kdo ima pravico ga prositi in kdo ga podeliti? Saj konec koncev Nemci in Judje danes niso sprti; med njimi ni več ne jeze ne sovraštva in niti ne želje po maščevanju. V sinovih Davidovega rodu ostaja le še neizbrisen in nepopisen občutek divjega ponižanja, občutek zdrobljenega človeškega dostojanstva. Ob vsakem koraku jih spremlja spomin na umorjene kot stalen sogovornik, ki se ga na noben način ne morejo znebiti, pa naj naredijo karkoli. Njihova usoda je ta: po več desetletjih so lahko pozabili celo obraz staršev, sester, bratov; z vso dobro voljo pa ne morejo spraviti iz spomina obličja rablja...

50 let je premalo, da narod, zaznamovan s šestkrako zvezdo in senco smrti nad sabo, preboli in iztrpi to, kar se mu je zgodilo, med drugim, v Auschwitzu v letih 1941-45. Rana je še odprta in za marsikoga je katerikoli govor o zgodovinski spravi neumesten, metanje soli na rano. Kateri (mladi) politik ima moralno avtoriteto prekrivati te rane z lažnimi povoji priložnostnih proslav, ceremonij in - tudi ganljivih - človekoljubnih izjav? Nihče nima pravice določati datuma zaceljenja ran. **DD**

IZ SLOVENSKE KOROŠKE

XVI. Tischlerjeva nagrada

G. Potočnik na vrtu Mohorjeve družbe, kjer je mozaik ustoličenja karantanskih knezov

Na smrtni dan ustanovitelja Narodnega sveta koroških Slovencev in očeta Slovenske gimazije v Celovcu dr. Joška Tischlerja, 23. januarja, sta KKZ in NSKS v Slomškovem domu v Celovcu že šestnajstič podelila nagrado, ki nosi ime po tem velikem koroškem Slovencu. Tokrat se je zbralo še posebno veliko gostov, saj je nagrajenec po priznanje prišel kar čez lužo. In zgodilo se je tudi, da je po dvanajstih domačih posameznikih oz. ustanovah in treh občanih republike Slovenije prav v letu, ko mineva 50 let od konca druge svetovne vojne, simbolično prejel nagrado zdomski Slovenec.

Predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, ki je imel pozdravni govor, je med častnimi gosti med drugim pozdravil škofijskega kanclerja, vse tri slovenske konzule v Celovcu, predstavnike raznih ustanov iz Koroške in Slovenije, Tischlerjeve sorodnike, nekatere prejšnje nagrajence in celo torontskega župnika Brezmadežne g. Plazarja. Pisno voščilo - in opravičilo - je poslal ljubljanski nadškof.

Pred slavnostnim govorom predsednika KKZ je svoje razmišljanje z naslovom »50 let po koncu 2. svetovne vojne - spomin kot ovira ali odskočna deska za pot v prihodnost« podala zmagovalka letošnjega govorniškega natečaja, dijakinja 3. letnika Dvojezične zvezne trgovske akademije Tanja Vidmar (sicer doma na Jesenicah). Zaslužila si je letalsko potovanje v eno izmed evropskih prestolnic.

Dr. Zerzer je zelo izčrpno in prisrčno orisal življenjsko pot in delo nagrajenca Blaža Potočnika (ki bo letos oktobra obhajal 70-letnico), sicer Ljubljančana, a velikega prijatelja Koroške, na katero ima kljub težkim časom (Vetrinj, 3 leta Spitala) najlepše spomine in še zdaj večkrat pride na obisk. Seveda tudi zato, ker je neutruden podpornik in sogovornik celovške Mohorjeve.

Slavljencu, ki od 1. 1948 živi v Kanadi, je poročen in ima štiri otroke, se je zelo poznala glasbena vzgoja že iz Ljubljane (učil ga je koroški skladatelj Luka Kramolc); zato ni čudno, da je s kulturnim delom takoj nadaljeval tudi v Torontu. Dve leti po prihodu se je začel glasbeno udejstvovati - poleg redne službe seveda: kot cerkveni pevec (postal je tudi prvi predsednik župnijskega sveta pri Brezmadežni), kot član torontskega okteta in Slovenskega prosvetnega mešanega zbora in ne nazadnje kot solist (med drugim je več kot tisočim pel pri porokah). Višek njegove pevske kariere je bil nastop v dvorani Brezmadežne 1. 1979, ko je pel skupaj z znano slovensko operno pevko Vilmo Bukovec.

Vendar to še ni vse Potočnikovo kulturno delo, saj je nad 30 let sam vodil pevski zbor, 1. 1962 ustanovil Zvezo slovenskih skavtov v Kanadi, kot podravnatelj pa že desetletja poučuje tudi v sobotni slovenski šoli. Za ves ta brezplačni idealizem mu je odbor Slovenske narodne zveze 1. 1970 podelil visoko priznanje kanadskih Slovencev, pred petimi leti ga je za dolgoletno delo počastila župnijska Hranilnica, leto kasneje pa s plaketo še ravnateljstvo slovenske šole. KKZ in NSKS sta se mu s Tischlerjevo nagrado zahvalili za vzdrževanje stikov med enimi in drugimi Slovenci, predvsem pa za organizacijo in pomoč ob obisku zborov Gallus in Kočna v Ameriki in Kanadi. Obenem je to priznanje za vse tiste, ki so 1. 1945 izgubili svojo domovino, preživeli prva leta pregnanstva na Koroškem in se kasneje semkaj vračali, da na »pragu« domovine pokramljajo s svojci in prijatelji, ker domov pač niso smeli.

Po voščilih in prejemu priznanja je spregovoril tudi nagrajenec sam, še posebej pa je navdušil, ko se je pridružil zboru Gallus, ki je polepšal slovesnost. Prijetna družba in veselje sta se nadaljevali še dolgo v jedilnici, kjer je g. Blaž prav razigrano prepeval znane slovenske pesmi. Še sam pokojni dr. Tischler bi ga bil vesel. **R.B.**

Iz Beneške Slovenije

»Kar smo se novemberja lieta '92 nekateri prijatelji, ki smo se srečevali po gorah an na smučiščih, zbrali na Nokulah, da bi razmišljali o ustanovitvi novega planinskega društva, bi na nikoli mislili, de bi v tako kratkem cajtu nardili vse, kar smo nardili.« S temi besedami predsednika Gosgnacha so beneški ljubitelji gora in narave začeli drugi občni zbor Planinske družine Benečije. Delovanje društva je res pestro, saj združuje skoraj 150 mladih in manj mladih Benečanov, ki ljubijo gore in rodno zemljo, kajti že od vsega začetka so delovali za oživitev in ohranitev slovenske identitete beneških dolin. Poleg iniciativ, ki jih je Družina udejanjila v letu 1994, je v svojem poročilu predsednik omenil še prijateljske stike in sodelovanje z ostalimi slovenskimi planinskimi društvi, saj je v utrjevanju prijateljstva najglobljі pomen planinskega delovanja. Za naprej »želimo biti neodvisni in biti društvo, ki diela za združitev vseh Slovencev v videmski provinci, ne glede na pripadnost političnim prepričanjem in slovenskim krovnim organizacijam.« Kar se pa tiče konkretnih programov, je predsednik nakazal predvsem tri točke: zgraditev planinske koče, ki bi bila stalen dokaz prisotnosti in dela Družine, razširitev članstva in delovanja na terske doline in Rezijo in nazadnje pridobitev čim več mladih članov, ki predstavljajo prihodnost Planinske družine in Benečije nasploh.

Ob bližajočem se prazniku slovenske kulture prinašamo nekaj novic iz ožjega kulturnega delovanja. Prešernova proslava bo v Benečiji v petek, 10. februarja. Študijski center Nediža in Društvo beneških likovnih umetnikov iz Špetra sta izdelala program, ki bo letos potekal v znamenju tržaške ustvarjalnosti. Za začetek bodo v Beneški galeriji odprli razstavo slik in plastik tržaške umetnice Jasne Merku; v drugem delu pa bo na programu glasba, in sicer komorni koncert tržaškega Gallusa Consorta. S knjižnih polic pa dve zanimivi publikaciji: društvo Lipa je tudi letos pripravilo za prebivalce Srednje Benečije oz. Čenebole »Kalendar«, ki je pisan tudi v lokalnem narečju; bogatijo ga tudi številne fotografije vasi, ki pri starejših obujajo spomine na leta, ko so bile doline še žive in polne ljudi, ter na emigrante, ki so takrat začenjali zapuščati svoje domove. Iz Kanalske doline pa publikacija, ki spominja tiste, ki radi na to pozabijo, na heterogeno kulturno ter etnično bazo tega ozkega pasu italijanskega ozemlja. »Tradizioni orali-poetico musicali nella Comunità Montana Canal del Ferro-Val Canale« je naslov knjige, ki zajema pesmi, poezije, uganke, pregovore iz krajevnega ustnega izročila, torej v italijanskem, nemškem, slovenskem in furlanskem jeziku. Zanimivo je, da so gradivo zbrali med učenci osnovnih in srednjih šol v šolskem letu 1983-84; knjižna zbirka nam prikazuje tradicijo ustnega izročila, ki bi sicer šla s časom v pozabo, ter pomemben dokument za spoznanje ožjega duhovnega sveta Slovencev, ki bi lahko bili bližji.

Erika Jazbar

Handkejeva drama
Čas, ko nismo vedeli ničesar drug o drugem

V sredo in četrtek, 25. in 26. januarja, je bila v Kulturnem domu v Gorici slovenska predpremiera igre brez besed sodobnega avstrijskega pisatelja, Slovenca po materi, Čas, ko nismo vedeli ničesar drug o drugem. Neobičajno odrsko uprizoritev je uresničilo SSG v sodelovanju s Stalnim gledališčem Furlanije-Julijske krajine za čedajski poletni festival Mittelfest. Režiser Giorgio Pressburger je predstavo moral prenesti s sugestivnega trga na odrske deske. To mu je čudovito uspelo s pomočjo dognane scene Pier Paola Bislerija, ki si je zamislil popolnoma gol oder in na njem tlakovan pod, trg, pot, po kateri prihaja in odhaja pisana množica ljudi, ki nekam hiti brez besed. Pred nami se v naglici zvrstijo pometači, čuvaj, poštar, gasilci, vojaki, turisti, mladi, stari, starke in lepotice. Vidimo jih le za hip, a vendar so tako jasno karakterizirani, da spoznamo v bežnem trenutku značaj vsakega in sočustvujemo z njim. V tem je mojstrovina, ki so nam jo prikazali vsi igralci brez izjeme, tudi tisti, ki so še študentje na akademijah.

Za slovensko in italijansko enačico (obe gledališči sta jo namreč uvrstili v abonmajsko sezono) si je režiser zamislil pripovedovalca, ki spremlja dogajanje na odru z branjem avtorjevih didaskalij. V Gorici jih je pri slovenski predstavi bral režiserjev asistent Boris Kobal. Mislim pa, da so bile te »razlage« popolnoma odveč, včasih celo moteče. Uprizoritev je namreč že sama posebej tako zgovorna, čeprav je le scenska igra brez besed, da ne potrebuje nikakršnih pojasnil. Na odru se zrcali trg v raznih letnih časih, ljudje si sledijo na njem, zatopljeni vsak v svoje misli in posle, tako da drug drugega ne opazijo. Nekajkrat se nam trg prikaže kot v sanjah, v določenem zgodovinskem trenutku in v hipu nam stopijo pred oči daljni, včasih pozabljeni, pretresljivi dogodki.

Prizor s predstave (Foto Studio Reportage)

Delo je izredno pomenljivo za današnji čas, ko nam življenje beži iz rok in sploh ne znamo uživati trenutkov in žalostiti se ob bridkostih.

Nehote nas že sam naslov in sodelovanje igralcev različnih narodnosti popeljeta v našo manjšinsko problematiko: prepogosto nas večinski narod noče videti, čeprav smo tudi mi med njim.

Sodelovanje med SSG in FJK (ki letos praznuje štiridesetletnico obstoja) je zelo pozitivno in hvalevredno. Želimo tudi, da bi se ponovilo, saj je prav, da potekajo plodni stiki med gledališkima hišama, ki delujeta v istem prostoru.

Letos je SSG skupaj z gledališčem La contrada naštudiralo otroško igro domačega pisatelja Fulvia Tomizze Bolha v operi ali Tudi bolhe kašljajo. Lepo bi bilo, ko bi se te vezi še poglobile, saj lahko pomagajo premostiti marsikatero oviro pri zbliževanju obeh narodnostnih skupnosti.

Iva Koršič

Bela lisa

Irena Batista

Res ne ve, ali mu pomirjujoče okolje dovoli popolno sprostitev inomogoča poglobitev v najskritejši del biti ali privre njegova notranjost na površje in sili iz vsake pore njegove biti zaradi posebnega, sproščujočega občutka, ki ga ima na tem koščku svoje dolinice. Vsekakor je to nekak veličasten občutek popolne sproščenosti in poistovetenja z naravo. Zaznamuje jo z vsemi čutili: z dušo in intelektom, v čudovitem sozvočju danega in slutenega, otipljivega in vidnega, sprejemajočega v popolnosti, v čudoviti simbiozi s kozmosom, kjer je vse kristalno jasno, sprejemljivo za očiščeno, ki teži k popolnosti trenutka. Misli se spočenjajo brezmadežno, so velikih zamahov, velike pomembnosti, čiste, prečiščene do popolnosti. Podzavest preplavi vse miselno in čutno in vse vedenje in sprejemanje se popolnoma spremeni. Zavest se umakne. Samo tu, v tej dolini, mu je dana popolna sprostitev duha in telesa. V zaokroženi celoti tega čudovitega kotička, kjer s pogledom zaobjameš vso celoto, obkroženo z grički, ki ti razen migetajočega zelenila letnih časov in plavine nebesnega svoda ne dovolijo videti ničesar posvetno motečega. Dovoljeno je le duhu, da se vzpne v zenit in te ponese s seboj v višave. Tako začutiš popolno lahkotnost trupa in neizmerno moč in širino duha, skozi katerega sprejemaš vso moč nadčutnega, z besedo nepovednega, vseobsegajočega in samoumevnega, da si samo delček tega stvarstva in vendar njegova celota, ki jo dojameš s popolnim zlitjem v kozmos, z vsemogočno in neuničljivo njegovo energijo. Začutiš poistovetenje z naravo, doživljaš njeno živost in ubranost od drobnega rastlinja do mogočnih dreves, vzletajočih ptic, šumenja potoka in valovanju zraka. Takrat se zaveš vse živosti in sam postaneš enak kamnu, zemlji, zraku in vodi.

Neizmerno rad prihaja v to dolinico in vedno je potešitev popolna. Skozi otroška usta, ki mu govorijo, kar dete intuitivno čuti in sprejema, pa se je prepričal, da je to res poseben kraj, tista BELA LISA - pozitivna energija, za katero je človek vedel že v pradavnini, jo podzavestno čutil in sprejemal, ko je živel z naravo, za katero smisel čutenja je izgubil, z vse večjim, takoimenovanim »tehničnim napredkom«, ki pa nas je pahnil v zlo, da smo pričeli ponovno iskati prvine smisla našega bivanja in zmožnosti preživetja. Kdor najde tak kraj, je našel sebe, našel smisel bivanja in izpolnitev tega življenja.

Koledar »Frate Indovino« je velika uspešnica

Kdo od nas še ni nikdar videl znamenitega koledarja patra Mariangela iz mesta Cerqueto, ki ga pod tem imenom sicer ne pozna skorajda nihče, ga pa bolje pod psevdonimom »Frate Indovino«? Skorajda ni človeka v Italiji, ki tega koledarja ne bi videl, ga vsaj kako leto tudi imel doma. Pater Mariangelo je koledar zasnoval že leta 1945, takoj ob koncu vojne, in ga izdal prvič za leto 1946, tako da lahko upravičeno ta osemdesetletni pater letos praznuje s ponosom 50-letnico koledarja, ki je prava svetovna uspešnica, saj ga vsako leto tiskajo v najmanj 6 (!!!) milijonih izvodov. Pisani koledar, ki je poln humorja in velike vere v dobroto človeka, je imeniten primer, kako lahko nekdo oznanja evangelij in njegovo sporočilo na nevsakdanji način. Sveti Pavel pravi, da je ljubezen iznajdljiva, kar prav gotovo velja za patra Mariangela. V teh dneh je prišla na knjižni trg zajetna knjiga z naslovom »Frate Indovino, 50 anni nella simpatia degli italiani« (avtorjev Renza in Roberta Allegri, v založbi Frate Indovino Edizioni). V knjigi je zbranih 110 pričevanj znanih italijanskih osebnosti, ki govorijo o znamenitem koledarju. Vsi so si edini v tem, da je koledar izjemno popularen, da v življenje prinaša veselje, kratke življenjske modrosti in evangeljsko oznanilo. Ko je pater Mariangelo začel s svojim koledarjem dobro služiti, je ves denar namenil v dobrodelne namene; z njim je omogočil zidavo bolnišnic, cerkva in šol po svetu - največ v Amazoniji in v Zambiji, veliko pa vseskozi pomaga tudi obolelim za strašno boleznijo našega časa, za AIDS - om, in poklanja precej denarja tudi skupnostim, v katerih se zdravijo narkomani.

- jp -

Tečaj grafičnega oblikovanja

Pred dnevi so na goriški Pokrajini predstavili zanimivo pobudo, ki bo potekala v sodelovanju z likovno galerijo Luisa Spazzapana v Gradišču. Gre za dva tečaja za mlade umetnike in ljubitelje likovne umetnosti, ki bi se radi izučili v izdelovanju grafik. Vodil ju bo znani grafik Corrado Albicocco iz Urbina, ki ima svojo grafično delavnico v Vidmu, kjer tiska grafične liste in umetnine najbolj znanim italijanskim grafikom, od Vedove do nedavno v Italijo dospelega Safeta Zeca, ki je po rodu Sarajevčan in mednarodno priznan umetnik. Tečaj grafičnega oblikovanja in samega izdelovanja grafik bo potekal ob sobotah in nedeljah dopoldne v galeriji Spazzapan v Gradišču, kjer se prav v teh dneh izteka velika in pregledna razstava v čast Avgustu Černigoju. Udeleženci prvega tečaja bodo začeli z delom že 4. februarja; tečaj naj bi se končal že 29. aprila. Drugi se začne 5. februarja in se bo zaključil 30. aprila, ko bodo udeleženci prejeli potrdilo. Prof. Delneri, ki je zaposlena pri goriških Pokrajinskih muzejih, je idejo označila za zelo primerno tudi zato, ker je grafika najbolj dosegljiva zvrst umetnosti tudi širšemu občinstvu, ne stane preveč in si jo zato lahko vsakdo privošči, od slikarja pa zahteva dobro znanje.

Tečaj bo potekal tako, da bo vsakega udeleženca najprej seznanil z različnimi tehnikami, ki se uporabljajo v grafiki, in mu kasneje dal tudi možnost, da se v grafiki tudi sam preizkusi. Da ne bi bile učne ure v Gradišču preveč puste, bodo organizatorji poskrbeli tako, da bodo medse poklicali nekaj boljših grafikov in slikarjev iz naše dežele. Tako so svojo udeležbo na tečaju za mlade grafike že napovedali odlični goriški grafik Franco Dugo, bosanski umetnik Safet Zec, furlanski znani grafik Giuseppe Zigaina in Walter Valentini. Za vse podrobnejše informacije brezplačnega tečaja v grafiki in tiskanju grafik se lahko morebitni interesanti obrnejo tako na goriške Pokrajinske muzeje kot tudi neposredno na galerijo moderne umetnosti Luis Spazzapan v Gradišču.

Jurij Paljk

Nova knjiga o Soški fronti na območju Kobarida in Tolmina

Police slovenskih knjigarn (tudi tistih v Novi Gorici in Ajdovščini) je obogatila nova knjiga, ki opisuje tako imenovano Soško fronto, ob kateri so se med prvo svetovno vojno spopadale tri velike armade: italijanska, avstrijska in nemška. O tem je napisanih veliko knjig, večinoma vojaških, in študij. V preučevanje tistega obdobja, ki je zaznamovalo tudi naše ljudi in kraje v Posočju, se je vključil tudi primarij dr. Vasja Klavora, predstojnik kirurškega oddelka Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca v Šempetru pri Novi Gorici. Leta 1991 je pri Založbi LIPA v Kopru izdal knjigo z naslovom Plavi križ, Soška Fronta, Bovec 1915-1918. V njej je bila prvič opisana tudi uporaba strupenih plinov, s katerimi je združena avstrijsko-nemška vojska skušala doseči zmago nad italijansko armado. Knjigo je koprska založba pozneje ponatisnila, zdaj izhaja v nadaljevanjih v glasilu slovenske vojske, lani pa jo je v nemškem jeziku ponatisnila tudi Mohorjeva založba v Celovcu.

Nedavno pa je primarij dr. Vasja Klavora napisal drugo knjigo iz obdobja Soške fronte. Tokrat jo je namenil bojem in fronti, ki so bili v letih 1915-1917 na območju Kobarida in Tolmina. Opisuje mnoge podrobnosti o operacijah armad obeh nasprotnikov, o trpljenju domačega prebivalstva, zlasti pa o preboju avstrijsko-nemše vojske pri Kobaridu; slednji se je pričel 24. oktobra leta 1917, na slovenskem ozemlju pa končal dva dni kasneje, 26. oktobra. Napadalci so dosegli državno mejo bivše avstroogrske monarhije in nadaljevali svoj zmagoviti pohod po italijanskem ozemlju. Avtor meni, da je bil preboj drzno dejanje, ki se je izteklo tudi zaradi sreče.

Knjiga o Soški fronti na območju Kobarida in Tolmina stane 4.200 tolarjev, pri njeni izdaji pa sta sodelovali tudi avstrijsko Zvezno ministrstvo za znanost ter za pouk in umetnost. Knjigo je izdala Mohorjeva družba v Celovcu, ki jo bo kmalu ponatisnila tudi v nemškem jeziku.

M.

Razstava ilustracij in risb

V dvorani Zadružne kraške banke na Opčinah so v ponedeljek, 23. t.m., odprli razstavo ilustracij Magde Tavčar in risb Darje Čelik iz Kopra. Za razstavo je dal pobudo Sklad Mitja Čuk. Pozdravni nagovor je imela Stanka Čuk. Nato je Jasna Merku predstavila tržaško umetnico Magdo Tavčar. Darjo Čelik, umetnico iz Kopra, ki je prizadeta z Downovim sindromom, pa je predstavila Stanka Čuk. Ponedeljkov kulturni dogodek je obogatilo petje dekliškega in mešanega mladinskega pevskega zbora Vesela pomlad pod vodstvom Franca Pohajača.

Dokler bo ljudstvo suženj družbe, suženj tega anonimnega naroda - dotlej bo tlačanila, dotlej bo brezpravna in ponižana tudi duševna kultura.

I. Cankar

Načrt za novo sprehodno stezo

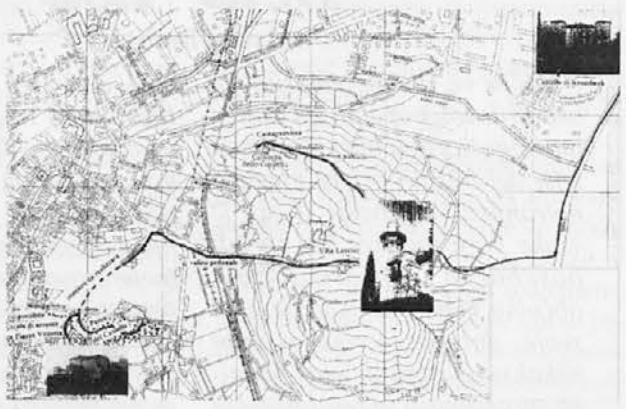

Gorica je lepo mesto, ker je v njem veliko zelenja. Nekateri predeli so v tem smislu že lepo izkoriščeni; tako npr. park ob Soči, pevmski gozd, park Coronini in park goriškega gradu, ki ga bodo kmalu odprli. V slabšem stanju sta dva mestna vrtova, predvsem javni vrt na Korzu Verdi, ki bi moral biti deležen večje čistilne pozornosti že zaradi preprostega dejstva, da je v samem središču mesta. Sramotni simbol nečistoče pa predstavlja park Vallette del Corno, katerega stanje ni vredno niti besedice komentarja.

Zadnje čase je vzbudil veliko zanimanja načrt organizacije Lea-Ceta in združenja Goriziagiovani, ki želi uresničiti naravno pešpot od goriškega gradu do gradu v Kromberku. Od goriškega gradu bi bilo treba izdelati stezo do ulice Franconia. Odtod bi pot peljala po ulici Rafut preko istoimenskega mejnega prehoda za pešce v Slovenijo, in sicer na Kostanjevico, v botanski vrt vile Lasciac, v gozd Panovec, mimo Goriškega muzeja na kromberški grad. Za sedaj obstajajo še nekatere tehnične ovire (steza z goriškega gradu bi morala iti preko zemljišča, ki je last škofije; čez Rafut lahko gredo samo tisti, ki imajo prepustnico; okolica vile Lasciac je zasebna lastnina), ki pa se jih bo dalo premostiti, če bo ostajala za to primerna politična volja.

Upamo, da se bo zanimivi projekt uresničil in bo tako prispeval k plodnemu koristenju skupnega goriškega naravnega, kulturnega in zgodovinskega bogastva.

Števerjanska SSk se pripravlja na volitve

V soboto, 28. januarja, se je sestala sekcija Slovenske skupnosti za Števerjan na družabnem večeru. Sestanek sekcije ob začetku leta je postal že tradicija. Letos je bil izredno pomemben, saj nas v pozni pomladi čakajo nove občinske volitve in prav v to smer je šla debata.

Na začetku srečanja je predsednik sekcije Ivan Vogrič najprej pozdravil prisotne goste in člane sekcije. Družabni večer so namreč počastili s svojo prisotnostjo: deželni tajnik SSk Martin Brecelj, deželni predsednik Marjan Terpin, pokrajinski tajnik Aleš Figelj, pokrajinski predsednik Štefan Bukovec, predsednik Briške Gorske skupnosti Hadrijan Corsi, pokrajinski predsednik Mladinske sekcije SSk Aleks Pintar, delegacija sekcije SSk iz Sovodenj, predsednik domačega društva F.B. Sedej Marko Terčič, tajnica društva Franka Padovan, odgovorni urednik vaškega glasila Števerjanski vestnik Edi Hlede in predsednik domače Lovske družine Mirko Mužina.

Politično poročilo je podal sekcijski tajnik Dominik Humar, ki je na kratko pregledal opravljeno delo in začrtal smernice za nadaljnje delovanje seveda z našim najvišjim ciljem, ki je ponovna pridobitev uprave števerjanske občine!

V debati so prevzeli besedo pokrajinski tajnik SSk Aleš Figelj, ki je pohvalil sekcijo za tak večer in povedal, da je naša sekcija steber v celotni organizaciji Slovenske skupnosti; pokrajinski predsednik Mladinske sekcije Aleks Pintar je pravzaprav presenetil prisotne, saj je v pestrem govoru na kratko predstavil Mladinsko sekcijo in njeno delovanje ter se dotaknil perečih problemov nas Slovencev v Italiji; deželni tajnik SSk Martin Brecelj je razvil svoj govor na temeljnih kamnih SSk, ki sta slovenstvo in demokracija; predsednik Briške Gorske skupnosti Hadrijan Corsi je načel problem ustanove, ki ji predseduje, saj jo hočejo višje oblasti ukiniti in pridružiti ali Kraški ali Nediški Gorski skupnosti; predstavnik sovodenjske sekcije SSk Branko Černic je izrazil željo, da bi imeli več takih skupnih srečanj, posebno med sekcijami treh slovenskih občin na Goriškem, ki se morajo soočati s pretežno istimi problemi; predsednik društva F.B. Sedej Marko Terčič je povedal, kako je tesno povezano delovanje sekcije in društva; pokrajinski predsednik SSk Štefan Bukovec je utemeljil svoj poseg z dejstvom, da se nam slovenski levičarji posmehujejo, češ da smo »DOC Slovenci« (Slovenci s kontroliranim poreklom); povedati je treba, da moramo biti nad tem le ponosni in da je zelo slabo z njihove strani, če se tudi sami nimajo za take, saj bi to pomenilo, da se Slovencem v Italiji bliža konec; posege je sklenil deželni predsednik SSk Marjan Terpin, ki je izrazil željo, da bi nad števerjansko občino zopet zaplapolala zastava SSk; za to bo treba napeti vse sile in izbrati primerne kandidate, da bodo s sposobnim upravljanjem pripeljali našo občino na nivo sodobnih občin v Italiji.

Na koncu bi se v imenu sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan zahvalil ženam in posebno še gospe Darji, da so nam pripravile res okusno večerjo, ter vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da je družabnost lepo uspela.

Ivan Vogrič

Župan Špacapan v Gorici

Prejšnji teden sta se sestala na sedežu v ulici Malta delegaciji SKGZ in novogoriške občinske uprave s predsednikom Karlom Devetakom in županom Črtomirjem Špacapanom na čelu. V razgovoru sta si izmenjali informacije o notranji dejavnosti in strukturi ter o najpomembnejših dogodkih, premikih in zastojih na obmejnem področju, zlasti pa v obeh mestih. Glede vrste vprašanj sta se domenili o enakih ali podobnih načinih nastopanja v prid manjšinske narodnostne skupnosti, čezmejnega sodelovanja in povezovanja med različnimi upravami in etničnimi stvarnostmi goriškega območja. Na koncu pogovora sta tudi sklenili, da se obe ustanovi medsebojno čim pogosteje informirata o poteku dogajanj, ki zanimajo obmejno prebivalstvo.

Odlikovanja za člane dramskega odseka PD Štandrež in zaključek prireditev ob tridesetletnici

V nedeljo, 22. januarja, je bila v župnijskem domu Anton Gregorčič v Štandrežu osrednja prireditev v okviru pobud ob tridesetletnici dramskega odseka PD Štandrež. Program se je odvijal domiselno in prijetno. Večer so pričeli igralci s prizorom iz komedije Kandidiraj, le kandidiraj! Mala Tanja Zotti je recitirala priložnostno pesem Ivanke Jermol Spomini. Preden so si sledili prizori iz drugih, v zadnjih letih uprizorjenih iger, je predsednik PD Štandrež Damjan Paulin na kratko podal najpomembnejše korake gledališke skupine in se spomnil prerano umrlih članov, katerih spomin so v jutranjih urah počastili s sveto mašo in z obiskom grobov.

Dramskemu odseku so nato čestitali: Valentina Pavio v imenu rajonskega sveta iz Štandreža, dr. Marilka Koršič za ZSKP iz Gorice, Ivan Mignozzi za Zvezo slovenskih organizacij iz Nove Gorice, Marko Terčič za prosvetno društvo F. B. Sedej iz Števerjana, gospa Elda Nanut v imenu društva O. Župančič iz Štandreža, Ivanka Kosta v imenu dramske skupine iz Bilj, s katero imajo Štandrežci že vrsto let prijateljske stike, Marij Maver s Tržaškega v imenu Slovenske prosvete. Skupno voščilo in misel vseh lahko strnemo v željo, da bi dramski odsek vztrajno nadaljeval z uspešnim delom in da bi se mu pridružilo čim več mladih.

Štandreški igralci so nas za tem popeljali v magični svet gledališča s prizori iz spevoigre Rendez-vous, iz del Gospa ministrica, Narodni poslanec, Odlikovanje. Prav odlomek iz te komedije je bil uvod v nedeljska odlikovanja, ki so jih prejeli msgr. Jožef Žorž, ki je začel zbirati mladino že leta 1965; Ivanka Jermol (žal odsotna zaradi bolezni), ki je pripravila 11 otroških in mladinskih iger; Aleksij Pregarc za desetletno režisersko delo; Mira Štrukelj za dolgoletno režijo raznih daljših, a predvsem krajših del, in seveda Emil Aberšek, ki je oblikoval že 18 predstav. Odlikovanja je podelil predsednik ZSKP dr. Damjan Paulin. Prof. Franko Žerjal je izročil priznanja s srebrnim društvenim trakom za desetletno sodelovanje: Lucijanu Kerpanu, Joani Nanut-Marušič, Rudiju Nanutu, Danijeli Puia. Priznanje z zlatim društvenim trakom pa so prejeli: Marko Brajnik, Marjan Breščak, Marinka Leban, Jordan Mučič, Damjan Paulin, Majda Zavadlav-Paulin in Silvana Žnidarčič.

Praznični večer se je končal s ponovnim nastopom vseh igralcev, ki so si z običajno prisrčnostjo in šaljivostjo zaželeli, da bi igrali do petdesetletnice, »saj so simpatični in mladi«. To jim v resnici iz srca želimo vsi, ki sledimo njihovi dejavnosti že mnogo let. Upamo tudi, da bodo mlajši vztrajali in se zgledovali po izkušnjah članov, da bi se dramska družina še bolj okrepila in nam v bodoče nudila še veliko veselih uric.

V mali dvorani župnijskega doma A. Gregorčič v Štandrežu se je v torek, 24. januarja, z okroglo mizo na temo Ljubiteljsko gledališče-poslanstvo in perspektive končala vrsta prireditev ob tridesetletnici dramske dejavnosti štandreške amaterske skupine. Na zanimivem srečanju, ki ga je uvedel predsednik PD Štandrež Damjan Paulin, so sodelovali režiser in avtor Janez Povše, režiser Emil Aberšek, Metka Zobec, odgovorna za dramsko dejavnost pri Zvezi kulturnih društev Slovenije, Maja Logar in Marjana Pirc, ki se ukvarjata s sociologijo kulture. Vsakdo je iz svojega zornega kota prispeval razmišljanja in ugotovitve o gledališču, ki je univerzalno, zelo pomembno za vsak narod, manjšini pa še bolj potrebno kot seveda katerakoli druga kulturna dejavnost. Opažamo pa, da si pri nas gledališka ustvarjalnost težko utira pot.

Pomislimo samo, kako je npr. razširjeno zborovsko petje: naj bo vas še tako majhna, se gotovo ponaša s pevskim zborom, včasih celo z dvema. Verjetno je eden od vzrokov ta, da je glasbena dejavnost mnogo bolj zakoreninjena, a tudi ta, da ni v zboru nihče individualno izpostavljen, razen če nastopa solistično. V gledališču pa mora biti posameznik v ospredju, se predstaviti pred občinstvom, premagati strah. Gledališka umetnost terja celega človeka, redno prisotnost pri vajah, vztrajanje, čeprav niso rezultati, vsaj v začetku, zmeraj spodbudni. Vsekakor je ljubiteljsko gledališče izredno pomembno, saj ni prav nič manjvredno od poklicnega. Pravzaprav se obe dopolnjujeta. Rojevata se iz iste notranje nuje, ljubezni, veselja, intimne želje do ustvarjanja in razdajanja.

Gledališče je posebno srečanje med igralcem in gledalcem: eden daje, drugi sprejema; in v tem je čarobnost in gonilna sila gledališke umetnosti, ljubiteljske in poklicne. Da se vzpostavi ta magični stik, je nujno potrebna strokovnost. Brez te se amatersko gledališče ne more razvijati in bogatiti. Vsekakor moramo tudi v bodoče gojiti in podpirati vsakršno gledališko dejavnost, saj je vsaka hči iste muze Talije, ki nas že iz antike vabi v teater.

Iva Koršič

Podelitev odlikovanja režiserki Miri Štrukelj (Foto SR)

Teden v Gorici

V Gorici so se prejšnji teden zopet razvnele polemike glede izgradnje šole za finančne stražnike na delu zemljišča pri letališču na Rojah. Povod za novo ostro izmenjavo mnenj je bil ogled omenjenega zemljišča goriškega župana Valentija in njegovega odbora. Takoj je na izziv odgovoril Mario Michelini, predstavnik Odbora za varstvo goriškega letališča, ki je tako početje kritiziral, češ da je več kot tri tisoč ljudi javno negativno ocenilo možnost izgradnje šole. Temu dejstvu dodaja, da civilno-turistično letališče in vojaški objekt nimata nobene možnosti sobivanja; zakaj se ta šola raje ne postavi v eno izmed izpraznjenih goriških vojašnic? Kritikam je ostro odgovoril pokrajinski organizacijski odbor gibanja Forza Italia, ki je med drugim izjavil, da so Goričani sprejeli gradnjo financarske šole s tem, da so izvolili Valentija za župana. V prid gradnje tega objekta je še nanizal celo vrsto gospodarskih ugodnosti, ki bi jih Gorica pridobila. Na koncu je sam Valenti priznal, da je bila gradnja šole v bistvu že odločena pred razpadom Berlusconijeve vlade in da je zelo malo možnosti, da bi ta poseg preprečil. Mnenja so torej različna, medtem ko vedno bolj prihaja do tega, da bi ljudsko glasovanje dalo zadnjo besedo.

Precej kritik in razočaranja je prinesla občinskim možem tudi vest, da dežela FJK trenutno ne bo mogla finansirati izboljšanja goriškega cestnega omrežja. Gre za hitro cesto Vrtojba-Razdrto avtocesto od štandreškega mejnega prehoda do Vileša ter drugih krajevnih cest. Še najbolj pa skrbi zamuda pri izgradnji odseka proti Trstu. Slednja naj bi bila povod za ponovno srečanje med goriškim županom Valentijem in novogoriškim županom Špacapanom.

Konec tedna se je v prostorih goriškega razstavišča odvijal sejem Interprise, katerega glavni cilj je bil omogočiti srečanje med podjetniki iz Zahodne in Vzhodne Evrope; jim dati možnost, da se spoznajo in razvijejo nova gospodarska sodelovanja. Udeležba je bila zadovoljiva, saj je rastavljalo veliko število korziških, italijanskih, slovenskih, slovaških, madžarskih, avstrijskih, bavarskih in estonskih podjetij. Da bi bilo srečanje med poslovneži olajšano, je bil že vnaprej pripravljen katalog, v katerem je lahko vsakdo izbral podjetje, s katerim se je želel srečati; to je sporočil specializiranemu centru, ki je srečanje tudi pripravil. Na koncu je bila pobuda ocenjena pozitivno predvsem zato, ker je zopet podčrtal mednarodno vlogo Gorice, ki jo lahko ima zaradi svoje lege tudi v gospodarskem sektorju.

Julijan Čaudek

»Naša želja je, da bi lahko Slovenci volili vsi skupaj isto listo«

Peter Močnik je že več kot leto dni občinski svetovalec Slovenske skupnosti v Trstu, pred kratkim pa je tudi postal pokrajinski tajnik stranke na Tržaškem. Z njim smo se pogovorili o nekaterih aktualnih političnih vprašanjih.

Kako ocenjujete dosedanje delovanje tržaške občinske uprave?

Menim, da je, kljub težavam, ki se postavljajo zaradi popolnoma novega položaja, dosedanje delo nove tržaške uprave še pozitivno.

Odnos župana do Slovencev in do Slovenije gotovo ni tisti, ki ga je dokazal Staffieri, pa tudi z odborniki imamo še kolikor toliko odprt razgovor. Najbolj pozitivna lastnost tega odbora je namreč ta, da te upoštevajo na osnovi strokovne pripravljenosti ne glede na drugačno narodno pripadnost.

S tem upamo, da se bodo rešili odprti problemi regulacijskega načrta, slovenskih tabel ob vhodu v vasi, struktur v predmestnem in kraškem okolju, slovenskih jasli, itd.

Odnosi v večini, ki podpira župana, so pa zadnje čase nejasni, saj DSL večkrat podpira odbor brez ugovorov, tudi če zaradi tega trpita slovensko predstavništvo in sožitje. Na primer podpora te stranke listarju Drabeniju namesto slovenskemu kandidatu pri volitvah za podpredsedniško mesto občinskega sveta je glede tega zgovorna.

Čez nekaj mesecev bodo potekale v Dolini, Zgoniku in na Repentabru občinske volitve. Kaj predlagate pri SSk, da bo njihov rezultat za Slovence čimbolj ugoden?

Peter Močnik

Kot stranka smo pripravljeni na čimbolj tesno sodelovanje z vsemi silami, ki želijo omogočiti nadaljnji razvoj teh občin v okviru njihovih narodnostnih značilnosti, ob spoštovanju pluralizma, demokracije, ohranitve slovenskih vrednot in sožitja.

Naša želja je in ostane ta, da bi lahko Slovenci volili vsi skupaj isto listo, čeprav s kandidati različnih svetovnih nazorov. Podobna lista bi lahko tudi sodelovala z italijanskimi silami, a bi bila v sorazmerju z njimi subjekt in ne »privesek«, »komisija« ali ne vem kaj. SSk je to dokazala prav na zadnjih občinskih volitvah v Trstu in odnesla poln rezultat.

Ponovno so stekli pogovori za skupno predstavništvo naše manjšine. Kaj si od tega pričakujete?

Navezujem se na to, kar sem komaj povedal, in dodajam, da nisem preveč optimist glede skupnega predstavništva, ker so stari protagonizmi tudi že izginulih ali popolnoma spremenjenih sil še vedno prisotni. Tudi stari politični monopoli v manjšini se niso okrnili. Verjetno bomo doživeli novo izdajo »enotne delegacije«, kar pa ni demokratično izvoljeno predstavništvo manjšine. V politiki je pa potrebno vztrajati, saj se nikoli ne ve...

Na dnevni tiskovni konferenci SSk ste govorili tudi o reorganizaciji stranke. Kako si jo zamišljate?

SSk je v zadnjih letih dobila novo politično podobo, ki jo postavlja v središče dogajanja v manjšini.

Kot stranka je v manjšini naravni sogovornik za italijanske sile.

V zadnji dobi je pridobila tudi precej novih kadrov tako v stranki kot med izvoljenimi.

Vse to zahteva zagotovitev nasledstva in je zato verjetno prva prevetritev potrebna v mladinskem sektorju. Pri tem že delamo.

Poleg tega smo začeli z novim krogom srečanj po sekcijah predvsem tam, kjer bodo volitve. Tudi druge bodo prišle na vrsto, saj je potrebno poživiti vse tokove na terenu, ker tudi od tam vodstvo stranke črpa sile in ideje.

Vprašanja je postavil Ivan Žerjal

1. obletnica mostarske tragedije

Trst je v soboto, 28. januarja, obhajal prvo obletnico tragične smrti Marca Luchette, Saše Ota in Daria D'Angela. Začel je ob 10. uri z mašo zadušnico v cerkvi Rožnovenske Matere božje, nadaljeval uro kasneje z odprtjem doma za begunske otroke v ul. Valussi, ki je nastal na pobudo sklada »Luchetta, Ota, d'Angelo, Hrovatin«, višek pa je predstavljalo slovesno odprtje dvoranice v prostorih deželnega sedeža RAI-a, poimenovane po naših treh novinarjih, ki so padli v Mostarju. Dvorano krasi dvojezična plošča njim v spomin, blagoslovil pa jo te tržaški škof Bellomi, ki je dejal, »da bodi ta plošča znamenje miru, solidarnosti in upanja.« Spregovorili so tudi številni visoki gostje, od vsedržavne predstavnice RAI-a Letizie Moratti do ravnatelja deželne mreže Piera Vigorellija, ravnateljice deželnega sedeža Grazie Levi, podravnatelja Fulvia Molinarija, tržaškega župana Illyja in drugih.

V Borštu, kjer je bival Saša Ota in bil duša domačega prosvetnega delovanja, so se padlega snemalca spomnili z mašo, ki jo je daroval škofov vikar za Slovence msgr. Franc Vončina, ter s spominskim večerom, ki je potekal v Srenjski hiši v soboto, 28. januarja. Spregovorila sta Darko Bradassi v imenu krožka Foto Trst 80 in namestnik ravnatelja slovenskih informativnih oddaj Radia Trst A Saša Rudolf, Tržaški oktet pa je imel krajši pevski nastop.

Dan odprtih vrat v Marijanišču

Posnetek z Dneva odprtih vrat v Marijanišču (Foto Kroma)

V openskem Marijanišču je v nedeljo potekal Dan odprtih vrat, ki je bil posvečen mladinskemu vzgojitelju sv. Janezu Bosku, ustanovitelju salezijancev, ki Marijanišče tudi upravljajo. Nedeljska slovesnost je bila priložnost, da so si res številni udeleženci lahko ogledali prostore, ki so bili prenovljeni v prvi fazi obnovitvenih del, ki so se pravkar končala. O delih je spregovoril sedanji ravnatelj Marijanišča g. Tone Bedenčič, ki se je zahvalil vsem, ki so finančno prispevali in tako omogočili potek del, v prvi vrsti so to deželna uprava FJK, republika Slovenija, Svet slovenskih organizacij ter številni dobrotniki.

Že obnovljeni del stavbe je blagoslovil škofov vikar msgr. Franc Vončina, ki je imel krajši nagovor. Na kratko je spregovoril tudi član odbora Sergij Pahor, ki je - tako kakor škofov vikar - poudaril namen Marijanišča, ki bo služilo kulturni in duhovni rasti mladine.

Glasbeni del nedeljske prireditve je obsegal nastop zborov Vesela pomlad z Občin, otroškega zbora Zvonček z Repentabra, harmonikarja Denisa Novata ter ansambla TAIMS, ki je za to priložnost nastopil v izvirni sestavi, kakor se je zamejskemu občinstvu predstavil ob svojem nastanku v prvi polovici 70. let.

Obramba prof. S. Pahorja v boju za pravice do rabe slovenščine

Boj prof. Sama Pahorja na sodiščih za pravico pripadnikov slovenske manjšine v Italiji do rabe slovenskega jezika v odnosu z oblastmi in javno upravo nasploh se je izkazal kot eden najbolj uspešnih načinov za uveljavljanje slovenskega jezika v javnosti, ker je iz individualnega protesta prerasel »v spreminjanje obstoječih razmer« (Jadranski koledar 1995, str. 51).

Dokaz za to sta že dve razsodbi Ustavnega sodišča, tudi na osnovi katerih je Deželno upravno sodišče potrdilo statuta občin Sovodnje in Doberdob, ki uvajata slovenščino v občinsko poslovanje in toponamastiko.

Glede na to, da je dosedanji odvetnik prof. Pahorja odpovedal njegovo nadaljnjo obrambo v pravdah za slovenski jezik, Sindikat slovenske šole poziva krovni organizaciji SKGZ in SSO, da sprejmeta potrebne ukrepe za obrambo prof. Pahorja pred sodišči, bodisi da preskrbita brezplačne odvetnike bodisi da poravnata odvetniške in sodne stroške, ki bi jih prof. Pahor imel v nadaljnjih pravdah za slovenski jezik tako na italijanskih kot na evropskem sodišču za človekove pravice.

Socialne vede ugotavljajo, da manjšine, ki v današnjem svetu ne načrtujejo svojega razvoja, nazadujejo in končno prenehajo obstajati. Ob dejstvu, da država načrtno »zamejuje slovenski jezik v zasebno rabo« (ibid., str. 53), je zadnji čas, da prenehamo z naključnimi pobudami in da se začnemo načrtno ukvarjati z možnostmi uresničevanja pogojev za javno rabo manjšinskega jezika.

Le na tak način bomo prišli do kakovostnih sprememb, ki bodo omogočale uveljavljanje našega jezika, s tem naše šole in sam obstoj naše manjšinske skupnosti.

Odbor SSŠ

Morattijeva bo sprejela zastopnike SSk

Vsedržavna predsednica RAI-a Letizia Moratti ima namen v kratkem sprejeti zastopstvo stranke Slovenske skupnosti, da bi se pogovorili o odprtih vprašanjih slovenske manjšine predvsem glede televizijskih oddaj v slovenščini. Vest je izšla po krajšem pogovoru, ki ga je Morattijeva imela v soboto, 28. januarja, s tržaškim pokrajinskim predsednikom SSk dr. Jožetom Šterkom.

Prosek

8. januarja je bilo v naši cerkvi nagrajevanje najlepših jaslic v vasi. Nekatere so bile zares lepe in domiselne, ocenjevalna komisija pa je sklenila, da dodeli prvo nagrado Davidu Agostiniju, ki je sam vse izdelal: kanalček, koder je tekla voda, lučke po hišicah itd. Tudi drugi so pripravili jaslice, ki so bile vredne ogleda: Matej Guštin, Edvin Bukavec, Robert Štoka. Posebna zanimivost pa so afriške jaslice g. prof. Vere Puntar: od Jezuščka do pastirjev sami zamorski obrazi - zelo dragocene figure iz ebanovine.

S postavljanjem jaslic želimo poudariti vero v Jezusa Odrešenika, ki je prišel na svet kot človeško dete. Lepo je, kadar vsa družina sodeluje pri oblikovanju jaslic, še močneje se jih vsi veselijo - otroci in odrasli, ki se v božičnem času še močneje čutijo povezane z drugimi ljudmi, posebno s trpečimi.

Bogatec R.

Teden dni v Bohinju

Tudi letos je Srednja vas gostila okoli petdeset mladih iz Tržaške. Šest dni skupnega bivanja je postalo že običajno alternativno preživljanje počitnic pod vodstvom g. Bedenčiča. Podnevi so ljubitelji snežnih strmin na smučiščih Koble preizkušali svoje smučarske sposobnosti. Ostali so se podajali na sprehode ali bližnji Bled.

Delovne skupine so skrbele za delo v kuhinji pri pripravi večerje in zajtrka. Poleg teh skupin so bile tudi skupine za razgovor. Po večerji so redno sledili razgovori na določeno temo. Po končanem delu po skupinah je bilo skupno srečanje.

Šest dni je hitro minilo. Prijateljstva in znanstva mladih vse od Milj do Devina bodo še dolgo odmevala. Letos je bilo petintrideset novih. Mladim od 15. leta naprej se je tako ponudila še enkrat lepa priložnost skupnega preživljanja počitnic.

Barkovlje

V prostorih tržaškega pomorskega kluba Sirena je v nedeljo potekala prva izmed Prešernovih proslav, ki se bodo v prihodnjih dneh odvijale na Tržaškem. Priredilo jo je domače Slovensko kulturno društvo Barkovlje, udeležilo se je je številno občinstvo. Slavnostni govornik je bil Rafko Dolhar, nastopili pa so še sopranistka Edit Kocjan in tenorist Mario Simič ob klavirski spremljavi Aleksandra Vodopivca ter zbor Jacobus Gallus pod vodstvom Janka Bana. Povezovala je Sandra Poljšak.

Krstni nastop skupine »An die Musik«

V nedeljo se je v Marijinem domu v Rojanu odvijal krstni nastop skupine »An die Musik« (Glasbi), ki jo sestavljajo pianist Štefan Bembi, čelist Vasja Legiša, harmonikaš Adam Selj in basist Giuliano Pelicon. Izvajali so skladbe in operne arije Shuberta, Mozarta, Mendelssohna, Zolotarjova, Glinke, Rimskega-Korsakova in Saint Säensa. Posamezne točke je povezovala Alda Sosič.

Dr. Edi Kovač v DSI

V ponedeljek, 30. januarja, je bil gost tradicionalnega večera Društva slovenskih izobražencev teolog dr. Edi Kovač, ki je predaval na temo Rešimo razum. Predavatelj je obravnaval vprašanje krize razuma oz. filozofije, ki jo lahko reši le nova ustvarjalnost duha, ki prihaja iz religije, etike in morale; vse tri pa povezuje umetnost. Pri tem se je dr. Kovač veliko naslanjal na znanega nemškega filozofa Nietzscheja.

V DRUŠTVU SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV v Trstu bo v ponedeljek, 6. februarja, večer z Dušanom Jelinčičem z naslovom Biseri pod snegom v zvezdnatih nočeh - himalajske izkušnje zamejskega Slovenca v sliki in besedi. Začetek ob 20.30.

* * *

MESEČNA MAŠA ZA EDINOST bo v ponedeljek, 6. februarja, ob 17. uri v Marijinem domu v ul. Risorta 3. Sledi razgovor z diapozitivi. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda vabi člane in prijatelje.

Nekaj utrinkov iz delovanja mešanega pevskega zbora Mačkolje

Mešani pevski zbor Mačkolje ima za seboj že več kot 45-letno pevsko tradicijo, saj njegovi začetki segajo v prva povojna leta. Nastal je namreč leta 1949 kot mešani cerkveni pevski zbor. Pev-ke in pevci pa so svojemu nabožnemu repertoarju kmalu dodali tudi vrsto posvetnih, predvsem ljudskih pesmi. Zbor je na ta način pridobil tisto dvojno poslanstvo, ki ga odlikuje še danes: sodeloval je pri nedeljskem in prazničnem bogoslužju v domači cerkvi, obenem pa vadil tudi posvetno petje in nastopal na različnih revijah in koncertih.

Leta 1952 je začelo delovati v Mačkoljah istoimensko prosvetno društvo. Zbor je kmalu postal eden od glavnih dejavnikov v delovanju in v sooblikovanju vaškega kulturnega življenja.

Zbor je v vseh teh letih nastopil na celi vrsti koncertov.

Pevke in pevci so februarja 1994 prejeli Gallusove značke in priznanja, ki jih podeljuje ZKOS za dolgoletno udejstvovanje na pevskem področju.

Zadnji dve leti vodi zbor mladi in požrtvovalni pevovodja Ivo Lešnik, po zaslugi katerega zbor v tej sezoni veliko in uspešno nastopa. Pel je v Škednju ob praznovanju 40-letnice tamkajšnjega cerkvenega zbora, v Ospu ob 175. obletnici prve slovenske šole v Istri, v domači vasi ob 20-letnici postavitve spomenika padlim, na reviji ZCPZ in na predbožičnem koncertu v domači srenjski hiši. Pred polnočnico je zbor pripravil samostojen koncert božičnih melodij. Pravo presenečenje pa je bil nastop zbora v mladinski zasedbi.

Z božičnimi pesmimi je zbor nastopil tudi v župnijski cerkvi v Boljuncu. Samostojen koncert božičnih in drugih pesmi pa je imel v Koštaboni v Istri na povabilo tamkajšnje župnijske skupnosti.

Zborovodju Ivu Lešniku in pevcem želim, da bi še naprej vztrajno vadili in dosegali nove uspehe.

Mačkoljanka

Cesare Barison - 20 let po smrti

V prostorih muzeja v ul. Imbriani 5 je bila v soboto, 28 t.m., predstavitev kataloga del glasbenika Cesareja Barisona (1885-1974), ki ga je skrbno pripravil Marco Ghilione. Zbral je dela tržaškega glasbenika od začetka stoletja približno do leta 1950. Njegov opus je kar zajeten, v njem prevladuje predvsem duh prejšnjega stoletja. Lotil se je predvsem violinskih in klavirskih del 18. stoletja ter jih predstavljal javnosti; za to delo je prejel posebno priznanje kraljevske akademije leta 1935. Napisal je pravo razpravo o violinski umetnosti, ki jo je uporabil David Ojstrach za svojo šolo in jo nadvse pohvalil. Posebno pozornost je posvetil opereti in manjšim glasbenim izrazom. Lahko ga imamo za izrednega oblikovalca in raziskovalca pristne tržaške glasbe.

Katalog obsega 100 okusno opremljenih strani.

Kmalu tv-oddaje v slovenščini?

Ob robu svečanosti ob 1. obletnici mostarske tragedije so potekala tudi srečanja, na katerih je tekla beseda o uvedbi televizijskih oddaj v slovenščini. Glede le-teh je bil vsedržavni ravnatelj deželnih informativnih programov RAI-a Piero Vigorelli precej optimist, saj bodo po njegovem mnenju oddaje lahko stekle že v naslednjih dveh mesecih ali pa konec aprila. Ravnateljica deželnega sedeža RAI-a Grazia Levi in vsedržavna predsednica italijanske radiotelevizijske hiše Letizia Moratti pa sta o tej zadevi dali previdnejši izjavi ter sta izpostavili zlasti težave tehničnega značaja (še vedno pomanjkanje frakvenc).

Rodik

Ob tretji obletnici smrti skladatelja Ubalda Vrabca so se v nedeljo, 29. januarja, v Rodiku zbrali številni glasbeniki, pevci ter Vrabčevi prijatelji pri obletni maši. Slednjo je daroval domači župnik Milan Pregelj, ki je v homiliji učinkovito orisal podobo skladatelja-kulturnika, katerega življenje se je ujemalo z evangeljskim odlomkom te nedelje, ki pravi: »Noben prerok ni cenjen v svojem kraju...« Saj smo bili številni prijatelji priče večkratnega nerazumevanja, ki ga je doživljal prof. Vrabec. Pri maši je s petjem sodeloval cerkveni pevski zbor iz Branika.

Sledila je še spominska komemoracija na vaškem pokopališču, kjer je skladatelj pokopan; tu je s pesmijo poleg omenjenega gostujočega zbora nastopil še moški zbor pevcev iz Rodika, Divače in Novega sv. Antona iz Trsta.

E.R.

Korte

Korte - prijazna vas nad Izolo - imajo za seboj kar bogato zgodovino. Omenimo le to, da cerkev hrani zapis iz leta 1468 v glagolici.

Korte pa so najbolj zaživele po zaslugi župnika Franja Ravnika (1871 - 1883). In ravno sedaj je v pripravi obsežna knjiga, ki bo globlje osvetlila tega zaslužnega človeka in njegovo dobo. V glavnem sloni vse to delo na ramenih gospe Nade Morato in krajevnega župnika g. L. Milharčiča. V uredniškem odboru so še Zvonko Grahek, Laura Dobrinčič, Biserka Graber, Jelka Morato-Vatovec.

Kaj več bomo poročali ob izidu knjige.

Potovanje na Portugalsko

Šestdnevo poletno potovanje s Katoliškim glasom bo ob ponedeljka, 24. julija, do sobote, 29. julija. Odhod bo z letališča v Ronkah v jutranjih urah za odlet naprej do Milana, nato do Oporta na Portugalskem, kamor dospemo nekaj čez poldne. Zvečer bomo že v Bragi, nato bomo naslednje dni obiskali kulturne in zgodovinske znamenitosti v Coimbri, Batalhi, Nazaré-ju, Alcobaci, Lisboni, Queluzu in Sintri. Posebej je obisk namenjen Fatimi, ki ji bomo posvetili en cel dan. Vrnemo se z letalom iz Lizbone v Milan in Ronke, kamor dospemo v soboto v večernih urah.

Potovanje bo prijetno in brez vsakršnega napora ob umirjenem doživljanju narave in blagega podnebja. Pri vpisu je treba plačati 300.000 lir kot akontacijo, rok za poravnavo stroškov zapade v prvi polovici junija. Navodila in program potovanja dobite na upravi KG v Gorici. Vpis velja do zadnje zasedbe mest, ki so na razpolago.

Visoki slovenski gostje pri nas

V ponedeljek, 30. januarja, se je na obisku pri deželnem svetu Furlanije-Julijske krajine mudila delegacija slovenskega parlamenta s predsednikom Jožefom Školčem na čelu. Razgovori med delegacijama poslancev Slovenije in FJK so potekali v prijateljskem vzdušju in v skoraj popolnem soglasju na račun obravnavanih tem. Pomembno je, da se je delegacija deželnega sveta FJK (vodil jo je predsednik Giancarlo Cruder) zavzela za čimprejšnjo odobritev zaščitnega zakona za slovensko manjšino in za nez-manjšano finančno pomoč za naše kulturne ustanove.

Koloniji v Dragi in Comegliansu

SLOKAD in Slovenska Vincencijeva konferenca opozarjata starše otrok od 5. do 16. leta starosti, da je že čas za vpis v obmorsko kolonijo v Dragi in v gorsko kolonijo v Comegliansu. V tržaški občini je čas vpisovanja samo do 4. marca, zato pohitite z vpisi! Vpisne pole dobite na šolskih ravnateljstvih, izpolnjene pa morate čimprej oddati šolski oz. občinski zdravniški asistentki. Pojasnila za Drago (SLOKAD): tel. 040/226117; za Comeglians (Slov. Vinc. konf.): v Trstu tel. 040/43194 in 366970, v Gorici 0481/530924.

OBVESTILA

ACM - GORICA vabi k maši za cerkveno edinost v ponedeljek, 6. februarja, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine. Počastili bomo sv. brata Cirila in Metoda.

***

ŽUPNIJA SV. FLORIJANA IN MARIJE POMOČNICE ter SKPD F.B. SEDEJ prirejata DAN KULTURE ob 150-letnici rojstva Simona Gregorčiča. Petek, 10. febr., ob 20.30 v Sedejevem domu v Števerjanu. Vabljeni!

***

MEDŽUPNIJSKA KATEHEZA ZA ODRASLE z lepo in zelo zanimivo razlago Sv. pisma, ki jo vodi g. Jože Špeh, bo v petek, 10. februarja, ob 16. uri v mali dvorani ob cerkvi v Barkovljah. Toplo vabljeni!

***

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA in KLUB PRIJATELJSTVA toplo vabita k sv. maši in uri molitve za duhovne poklice in mladino, ki bo v četrtek, 9. februarja, ob 17.30 v Barkovljah.

***

ŽUPNIJA SVETEGA JERNEJA AP. - OPČINE prireja v nedeljo, 5. februarja 1995, ob 18. uri v župnijski cerkvi na Opčinah KONCERT, ki ga bosta izvajali Silvia DI MARINO - flavta in Luisa ANTONI - orgle in čembalo. Toplo vabljeni!

***

- SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE v sodelovanju z gledališčem La Contrada: Fulvio Tomizza - BOLHE V OPERI. Mladinska igra, režija Boris Kobal. Premiera: v petek, 3. febr., ob 18. uri. Ponovitev: v soboto, 4. februarja, ob 18. uri.

- SSG: Marc Camoletti - PRIDI GOLA NA VEČERJO. Gostovanje MGL, režija Zvone Šedlbauer. V nedeljo, 5. febr., ob 16. uri ABONMA RED C v Kulturnem domu v TRSTU, v torek, 7. febr., ob 20.30 ABONMA RED B v Kulturnem domu v GORICI.

- SSG: Edvard Kocbek - GLOBOKO ZGORAJ ALI VISOKO SPODAJ. Režija Vladimir Jurc. V četrtek, 9. febr., ob 16. uri ABONMA RED I; v petek, 10. febr., ob 16. uri ABONMA RED H.

***

V GALERIJI KULTURNEGA DOMA V GORICI bo vse do nedelje, 12. februarja 1995, odprta razstava mladega tržaškega umetnika RADA JAGODICA. Ogled je možen po naslednjem urniku: od 9. do 12. ure ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

***

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV vabi v četrtek, 2. februarja 1995, ob 18. uri v prostore Feiglove knjižnice na odprtje TRINKOVE RAZSTAVE ter predstavitev TRINKOVEGA KOLEDARJA. Spregovoril bo predsednik KD Ivan Trinko iz Čedada prof. Marino Vertovec.

***

Športno društvo Velox-Štandrež organizira v torek, 7. februarja, TURNIR V NAMIZNEM TENISU v župnijskem domu v Štandrežu. Toplo vabljeni!

Sklad Mitja Čuk
vabi na
uprizoritev igrice
MESTNI GODCI
izvaja Mladinska skupina
SKD Primorec iz Trebč
v nedeljo, 5. februarja 1995,
ob 17. uri
v Marijinem domu pri
Sv. Ivanu

DAROVI

Za KG: Jožko Rebula 45.000; Dora Kosovel 70.000; Zanevra Marija 30.000 lir..

Za Kat. tisk: Romana Bensa 50.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: v spomin na sina Florjana mama Angela 100.000 lir.

Za Sveto goro: Marija Kenda 100.000 lir.

Ana Vicchi: za poplavljence 100.000; za cerkev sv. Ivana 100.000; za slov. misijonarje 100.000; za raziskavo bolezni burilí 50.000 lir.

Za MPZ Fantje izpod Grmade: Marija Soban v spomin na moža Alda Murra 200.000 lir.

Za nagrobni spomenik g. Albinu Germeku: Elena Daneu 10.000; Nina Starc 15.000; kontovelske cerkvene pevke 50.000; v spomin sestre Marije Lojza Malnič vd. Šuligoj 50.000 lir.

Za kapelo na Lajšah: ob obletnici smrti žrtev cerkljanske tragedije N.N. Gorica 200.000; za vse nedolžne žrtve, zlasti še v drag spomin Ladota Piščanca sestra Mira 150.000 lir.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV

DAN SLOVENSKE KULTURE 95

ponedeljek, 6. februarja, ob 18. uri

natečaj "Simon Gregorčič v Posoškem prostoru"

predstavitev del dijakov slovenskih nižjih in višjih šol na Goriškem, ki so sodeloval na natečaju.

KULTURNI DOM - GORICA
zgornje preddverje

sreda, 8. februarja, ob 20.30

osrednja proslava ob dnevu slovenske kulture

sodelujejo:
- Gledališka šola Gorica in Oder '90
- Vokalna skupina

KULTURNI DOM - GORICA
velika dvorana

ZAHVALA

V spanju nas je zapustila naša draga sestra in teta

Ema Bajc

Iskrena hvala vsem, ki so ji pomagali v bolezni in jo pospremili na zadnji poti z molitvijo in cvetjem.
Posebna hvala čast. g. Gerdolu za pogrebne obrede in sv. mašo ter častitim šolskim sestram pri Sv. Ivanu.

Sestra Rezi z družino in ostali sorodniki.

Trst, 25.1.1995

KATOLIŠKI GLAS
Tednik
List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.
Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949
Glavni in odgovorni urednik: Dušan Jakomin
Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia
Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.
Član:
ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA
ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV